LIKONA-Vissenwerkgroep

Visstudie en -onderzoek
Visinventarisatie
Educatie en voorlichting

Provinciaal Natuurcentrum - Craenevenne 86, 3600 Genk

Foto Bram Conings

Foto Chris Onkelinx

Werkjaar 2017

Inhoudstabel in chronologische volgorde van uitvoering.

Vloeiweiden Lommel-Kolonie	1
Visredding "aanvoersloot" Vloeiweiden Lommel-Kolonie	2
Inventarisatie beekprikken Munsterbeek	13
Bemonstering Itterbeek	20
Bemonstering poelen "De Dorpsweide" Bevingen	24
Bemonstering Ziepbeek	26
Bemonstering Balengracht en Grote Nete	30
Erkbeek en Hamonterbeek	35
Bemonstering Itterbeek – deel 2	42
De Bosbeek – vormingsactiviteit JNM	48
Schuilenweyers Resterheide – Hechtel-Eksel	51
Wateringen Lommel-Kolonie	54
Asbeek en zijbeekjes – Pietersheim Lanaken	57
Vistrap Warmbeek – publieksactiviteit "Chap'eau" Hamont-Achel	61
Grote Fossé, Lommel-Kolonie	67
De Voer en mondingen zijbeken	72
Erkbeek, Hamont-Achel	77
Grote Fossé – Aftap kanaal	79
Visvijver recreatiedomein De Bever Hamont-Achel	83

Maandag 6 maart 2017 – Vloeiweiden Lommel-Kolonie.

De LIKONA-vissenwerkgroep werd om 10.00u verwacht aan het Wateringshuis, Lommel – Kolonie. Luc Winters van de plaatselijke Natuurvereniging was onze gastheer. De watering van de vloeiweiden was al van 28 februari in gang gezet. Dit houdt in dat vanaf de "Grote Prisendeau", zoals die plaatselijk genoemd wordt, de aanvoersloot naar de vloeiweide voor het eerst weer water kreeg. Dat zal een drietal weken zo het geval zijn.

Naar analogie met de bemonstering van 2005/2006 zouden we nu dezelfde punten bemonsteren. Daarvoor ging de ganse groep te voet vanaf het Wateringshuis richting aftap. We konden vaststellen dat de "spijssloot" langs de Wateringsweg drastisch was geruimd – nog niet zo lang geleden. Op een bepaald moment werden 4 mooie karpers gespot in de geruimde beek. Die werden als zichtwaarneming genoteerd. Verder was het water erg helder, zonder enige schuilplaats voor vissen.

25m na de sluis van de aftap stapten we in de grote spijssloot en deden het traject richting sluisje (1) – parallel met de Wateringsstraat. Uitgerust met 3 schepnetten en het elektro-apparaat Brethschneider probeerden we een beeld te krijgen van de aanwezigheid van vis. Dat viel best tegen. 3 bermpjes, 1 kleine blankvoorn, 1 baars samen met 8 marmergrondels en een snoekje van 27 cm maakten het bestand uit. De kop was er af, zoals dat gezegd wordt.

Daarna stapten we over naar de aanliggende aanvoersloot van de watering. Ook hier werd een traject van 25m tegen de stroming in bevist (2). Deze sloot was ook sterk geruimd waardoor er geen schuilplaatsen (stapstenen) voor optrekkende vissen beschikbaar bleken. De bodem was vrij hard. Dit traject leverde geen waarneming op.

De "Grote Fossé" lag er mooi bij maar veel te diep en kon daarom niet bevist worden. We stapten even door tot het punt waar de Grote Fossé een bocht van 90° maakt. In de bocht zelf is er een aftap die blijkbaar de voeding van een tweede watering blijkt te zijn. Traject 3 werd bevist vanaf de Grote Fossé over een afstand van 100m.

Deze strook was ook drastisch geruimd, het water was redelijk diep en op de bodem lag een vrij dikke sliblaag. In het begin van het traject kwam vrijwel niets naar boven. Een riviergrondel liet zich opmerken. De laatste 25m was het bingo. Niet minder dan 122 mooie, gave blankvoorns werden opgeschept samen met 2 rietvoorns en 2 snoekjes. De blankvoorns bevonden zich in verschillende lengteklassen tussen 9cm en 27cm. De snoeken hadden een lengte van 34cm en 48cm. Alles werd netjes opgemeten en voorzichtig teruggezet. Iedereen kreeg door de mooie vangsten een boost. Dat kwam in de druilerige weersomstandigheden, zo net voor de middag, goed van pas.

Waar het water werd opgehouden door een sluisje, maakte de aanvoersloot een bocht van 90° om parallel te lopen met de Oude Maai. Deze sloot is minder breed, minder diep en niet geruimd.

Als traject 4 kozen we 25 achter de sluis. Gezien de mooie vangsten boven de sluis waren de verwachtingen hoog gespannen. Maar die werden niet ingelost. Slechts 1 riviergrondel en 1 snoekje van 20cm en 1 van 22cm werden bovengehaald. Meer gaf er niet thuis.

We stapten de beek verder af tot waar ze een bocht van 90° maakte en onder de weg doorging. Daar stapten we er terug in en viste een traject (5) van 100m af. Zoals al aangehaald was de beek niet geruimd en stond er minder water in. We mochten ons weer gelukkig prijzen dat er voor dit traject gekozen werd. 23 blankvoorns tussen 13 en 21cm, 1 riviergrondel, 1 baars van 20cm, 2 mooie rietvoorns, 1 paling (40cm) en maar liefst 8 zeelten tussen 15 en 49cm lieten zich vangen en opmeten. Na de foto's werden ze voorzichtig in hun biotoop terug gezet. Onmiddellijk zouden wij hier de beheerders op attent willen maken dat bij de ruiming van deze sloot met enige voorzichtigheid dient te gebeuren en dat het aanhouden van een minimum geschikt waterniveau hier op zijn plaats zou zijn.

Ondertussen werd het al middag en de innerlijke mens protesteerde. We konden onze boterhammetjes in het Wateringshuis opeten met een tas vers gemaakte koffie, waarvoor dank. In die periode passeerden er een eerste plensbui, maar dat kon ons niet deren want we zaten droog binnen.

Na nog wat nagepraat over het eerste deel van onze visdag maakten we ons klaar voor de watering zelf aan te pakken. Daar kregen we van onze gastheer te horen dat een behoorlijke snoek van 67cm het loodje gelaten had in één van de aanvoerslootjes op de vloeiweide zelf. Vermoedelijk was het paaigedrag van het dier het noodlottig geworden.

In dit blok werden de aanvoersloot blok II en enkele bovensloten op verschillende trajecten van 25m bemonsterd. Buiten de gevonden dode snoek werd er niets waargenomen.

Wel werden door Sabine hier enkele "waterwaarden opgenomen. Wij waren benieuwd of er verschil waar te nemen was tussen de aanvoersloot en de afvoersloot van de watering.

Bij nader inzicht was de pH tussen aanvoer- en afvoersloot met 1,2 punt gedaald. Dat houdt in dat het water van de afvoersloot 12x zuurder is dan van de aanvoersloot

	Aanvoersloot	Afvoersloot
pH	8,67	7,47
geleidbaarheid	425µS/cm	400µS/cm
Zuurstof in mg/l	10,77mg/l	10,49mg/l
Zuurstof in %	92%	91%
Watertemperatuur	8,5°C	8,6°C

Om dezelfde referentiepunten te hebben als bij het onderzoek van 2005 werden nog de aanvoersloot van blok 3 (punten 7 en 8) aangedaan, alsook de ondersloot van blok 2 (punten 9) onder handen genomen.

De aanvoersloot blok 3 was in punt 7 niet geruimd. Op die manier was het waterniveau boven de dikke modderlaag erg beperkt. In een versmalde betonnen constructie werden 1 rietvoorn van 10cm, een marmergrondel van 6 en 8cm en twee snoekjes, 1 van 17cm en 1van 30cm verschalkt bij de bevissing. In het overige deel van dit traject was wegens de meterdikke modderlaag niet door te komen.

In punt 8 was het anders. Daar was de beek wel geruimd tot ter hoogte van de visvijvers. Dit was makkelijker om te bevissen – traject 25m. De modderlaag was gedeeltelijk verwijderd. Wel opmerkelijk weinig schuilplaatsen voor vis. In een strook van enkele vierkante meters zat er een vrij hoge concentratie aan vis. 26 blankvoorns tussen 12 en 24cm , 1 kleine riviergrondel, 1 rietvoorn van 12cm, 1 kopvoorn van 24cm en 1 kolblei van 18cm werden in dit stukje bovengehaald, gemeten en voorzichtig terug gezet.

Ter afsluiting werd de pas geruimde ondersloot (punten 9) die hiermee parallel loopt nog bemonsterd. Vaste bodem. Zoals verwacht leverde dit 5 driedoornige en 4 tiendoornige stekelbaarsjes op. Daarbuiten werd nog een alpenwatersalamander opgevist, een pad en een bruine kikker. Bij het scheppen kwam zelfs al kikkerdril bruine kikker boven. In een bepaalde minibiotoop werden talrijke geelgerande watertor opgeschept. Zeker de moeite waard.

	Traject	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Baars	1				1				
2	Bermpje	3								
3	Blankvoorn	1		122		23			26	
4	Brasem			2						
5	Karper	4								
6	Kolblei								1	
7	Kopvoorn								1	
8	Marmergrondel	8						2		
9	Paling					1				
10	Rietvoorn			2		2		1	1	
11	Riviergrondel			1	1	1			1	
12	Snoek	1		3	2		1	2		
13	Stekelbaars 10D									4
14	Stekelbaars 3D									5
15	Zeelt					8				

Al bij al een mooie eerste visdag, vroeg in het jaar in druilerig, zwaar bewolkt weer met een temperatuur van ±8°C. In totaal werden 232 vissen waargenomen over 9 locaties.

De vruchtbare dag werd afgesloten met een lekker drankje in het Wateringshuis zelf. En zo kon iedereen voldaan naar huis terugkeren.

Aanbevelingen.

- Gezien de mooie en talrijke vissen van de Kolonie-aanvoersloot (parallel de Maai) is enige voorzichtigheid geboden bij het ruimen van deze sloot. Ook dient deze sloot steeds voldoende watervoerend te zijn, zodat de populatie zich in stand kan houden. Verder onderzoek stroomafwaarts zal in een volgende fase gebeuren.

Fotocollage – foto's Guido Jansen.

Plaats van samenkomst ←

Zichtwaarneming karpers ↓

↑

Organisch materiaal

Eerste monsterpunt →

De Grote Prisendeau

Monsterpunt 2

Monsterpunt 3

De Grote Fossé

Resultaat monsterpunt 3

Monsterpunt 4

Monsterpunt 5

Mooie vangsten – zeelten (boven) – zonnebaars en rietvoorn (onder)

Aanvoersloot blok 2

Meten is weten

Dode snoek van de vloeiweide

Aanvoersloot vloeiweide

Bovensloot vloeiweide

Over de ondersloot blok II

Aanvoersloot blok 3 - geruimd

Een verdwaalde kopvoorn

Deelnemers: Luc Winters, Dirk Delchambre, Sabine Oomsels, Guido Jansen, Chris Onkelinx, Gerard Jannis, Jos Eykens, Rigo Ceelen, Dirk Eerdekens en Henri Leynen.

Vrijdag 24 maart 2017 – Visredding "aanvoersloot" Vloeiweiden Lommel-Kolonie.

Vorige afvissing van de vloeiweiden was, op voorstel van Gerard Jannis, met Luc Winters afgesproken dat bij het beëindigen van de "wetering" de LIKONA-Vissenwerkgroep alsnog ingeschakeld zou worden om na te gaan of er vis in de aanvoersloot achtergebleven zou zijn.

Donderdagavond 23 maart werd de aanvoersluis dichtgezet. Jos had, gezien de hoogdringendheid, enkele mensen opgetrommeld om de hele aanvoersloot af te vissen. Vrijdag 10.00u begonnen we er aan. Uiteindelijk konden 2 palingen (73 en 80cm), 2 baarsjes (14cm) en 2 zonnebaarsjes (10cm) overgezet worden op de Grote Fossé.

De klus was vrij snel geklaard. Daarom werd er besloten om een volgende bemonstering uit te voeren op de aanvoersloot naar een tweede vloeiweide iets verder op. Vorige keer hadden we één traject van deze sloot langs de weg de Maai bemonsterd en dat met verrassend resultaat. We waren benieuwd of dat verder af richting vloeiweide ook nog zo was.

De trajecten 1 en 2, elk over een lengte van 100m, aangeduid op vorige figuur werden aangepakt. Deze sloot was ongeveer een 2,5m breed, met op de meeste plaatsen 1m water en

weinig modder. Hier en daar waren nog de oude begroeiing van waterplanten aanwezig. Er was nagenoeg geen stroming.

In de tabel krijg je een overzicht van de gevangen aantallen en soorten. Het was zeker meer dan de moeite waard vermits deze sloot in die zones nog nooit werd bemonsterd.

	Traject	1	2
1	Alver	3	
2	Bermpje	1	
3	Blankvoorn	55	43
4	Karper	5	
5	Kolblei	1	
6	Rietvoorn		3
7	Riviergrondel	9	
8	Snoek	2	5
9	Zeelt	5	1

Bij de bevissing konden we vaststellen dat er veel tot vrij veel broed aanwezig was van blankvoorn en riviergrondel. Die lieten we ook ongemoeid en werden niet verzameld. De lengteklassen van de andere gevangen soorten worden naderhand op veldrapporten genoteerd en doorgegeven aan LIKONA, Afdeling Water van de provincie en ANB. Toch wil ik even in onderstaande tekst de lengte schetsen van alle gevangen vis.

De lengte van de zeelten zaten tussen 42 en 46cm. De waargenomen exemplaren waren eigenaardig genoeg overwegend allemaal vrouwtjes. Zou dit te maken hebben met te veel vrouwelijke hormonen in het water?

De blankvoorns bevonden zich in lengteklassen tussen broed en 21cm. Bij de vorige bevissing hadden we grotere exemplaren. Vermoedelijk is deze sloot een paai- en opgroeiplaats waarna ze andere oorden stroomopwaarts opzoeken.

Er werden, op één uitzondering van 72cm na, vooral kleinere snoekjes gevangen. Zo passeerden 3 exemplaren van 21, twee van 19 en 1 van 17cm op de meetplank.

De karpers waren ook op één uitzondering na allemaal schubkarpers met een lengte van 56, 65, 67 en 71cm en 49cm voor de spiegelkarper.

Het bermpje had een lengte van 11cm, de kolblei 9cm, de rietvoorns 2x 16cm en 1x 15cm.

Aanbevelingen: wenselijk zou zijn dat bij ruiming van deze aanvoersloot enige voorzichtigheid geboden is. Ook zou de huidige waterstand minstens moeten gehandhaafd worden. Op die manier kan deze levensgemeenschap van vissen overleven.

Bij deze bedankt aan Henry Leynen, Luc Steegmans, Dirk Eerdekens, Luc Winters, Gerard Jannis, Rigo Ceelen en de twee mensen van de plaatselijke natuurvereniging die de waterniveaus in de "Wetering" netjes opvolgden. Bijkomend vind je hierbij nog enkele actiefoto's van de terreinacties. Weersgesteldheid: sterke ongure, koude wind uit het oosten ± 10°C.

De aanvoersloot van de Vloeiweiden Lommel-Kolonie

Karpers van traject 1

Zeelt, paling (aanvoersloot) en snoek – traject 1 en 2.

Dinsdag 25 april 2017 – inventarisatie beekprikken Munsterbeek.

Samenkomst om 10.00u op de parking van de Delhaize van Munsterbilzen. Op de afspraak waren Henry Leynen, Rigo Ceelen, Luc Steegmans, Dirk Eerdekens, Jos Eykens, Theo Hellofs, Anna Schneider, Robrecht Debbaut en Bernadette Claes.

Van daaruit verplaatsten we ons naar de Kanaaldijk ter hoogte van de Kniekaarthoeve. Daar werd de Munsterbeek al eens bemonsterd op de aanwezigheid van beekprikken. Wat de resultaten van de nieuwe bemonstering opleverde, vind je terug in dit verslag.

De weersomstandigheden waren relatief goed, zonnig, afgewisseld met zware bewolking en later op de dag met winterse buien.

Situatieschets van de monsterpunten ter hoogte van de Kniekaarthoeve.

Traject 1 is de betonnen sleuf parallel met de kanaaldijk. Er werd gestart aan de ingang van de zandvang. Daar werden 12 relatief kleine Amerikaanse hondsvisjes gevangen. De rest van de betonnen sleuf had geen structuur en het water was sterk stromend en had nauwelijks diepte. Ook zijn de bodemvallen niet natuurlijk (zie afbeelding), een barrière voor mogelijk optrekkende vis en vermoedelijk is de doorgang onder het kanaal dat ook. Ook wordt de indruk gewekt dat het water van de bovenkant van het kanaal niet snel genoeg kan afgevoerd worden want zelfs in de betonnen sleuf werd een kruidruiming uitgevoerd. Op die manier kan het water zeker niet opgestuwd worden.

De betonnen sleuf met op de achtergrond de bodemvallen.

Traject 2 was gemakkelijk te traceren m.n. van brugje tot brugje. Dit traject werd de laatste keer bemonsterd in 2010 (zie fig. in bijlage) na een te drastische ruiming van de plaatselijke landbouwer. Toen werden er 8 beekprikken gevangen.

Op de rechteroever konden we de resten van een kruidruiming waarnemen. De bedding bestond uit zand en zeer fijn grind, maar was fel begroeid met egelskop.

De wortels daarvan maakten dat de bodem nogal vast van structuur is, wat niet bevorderlijk is voor beekprikken.

Uiteindelijk belandden over een afstand van 75m 60 beekprikken in de emmer. Adulten waren er niet echt bij. Eén exemplaar van 17cm kwam kort in de buurt. De overige prikken vertegenwoordigden alle jaar- en lengteklassen tussen 5 en 15cm.

Aansluitend in de Oefaartloop werden geen beekprikken waargenomen. De bodem is daar erg hard en dus niet echt geschikt voor beekprik.

Het volgende traject, traject 3, was veelbelovend gezien daar op 29 april 2004 maar liefst 152 beekprikken gevangen werden. Viel dat tegen! Over hetzelfde traject werd slecht 1 beekprik gevangen. De oorzaak is moeilijk te achterhalen. Wel viel het op dat er op de oever nogal wat bodemsediment van ruiming aanwezig was (zie volgende foto) wat mogelijk de oorzaak is van de afwezigheid van beekprik.

Bodemspecie op de oever.

Ondertussen was het al na twaalven en werd het tijd om de innerlijke mens te versterken. Dat deden we beschut tegen de strakke, koude NW-wind achter de auto's.
Voor de volgende monsterpunten verplaatsten we ons per auto naar de samenvloeiing van de Roelerbeek en de Munsterbeek. De plaatselijke bevolking noemt dat het drielandenpunt. Blijkbaar is dat het raakpunt van 3 gemeenten: Lanaken, Munsterbilzen en Gellik, vandaar.

Op 29 april 2004 werd het traject op de Munsterbeek ter hoogte van de Hoefaartvijvers bevist met als resultaat 15 beekprikken (traject 4). Datzelfde traject stond dan ook op het programma van vandaag. Vooraf loodste Theo ons naar een beverdam op de tussendijk (overloop) van de Hoefaertvijver en de aanliggende weilanden.

De Munsterbeek loopt door een bos met Weymouthspar. We konden ook kennismaken met Europese en Amerikaanse vogelkers.

Opvallend is wel dat er vrij veel licht kan doordringen tot in de bedding van de beek. Dat is uiteraard positief. Een zandige bodem met aan de zijkanten detritus waaruit de beekprikken hun voedsel filteren, was overvloedig aanwezig. In totaal wisten we over een traject van 50m 71 beekprikken uit de bodem te peuteren. Ook hier ontbraken, op 2 exemplaren na, de adulten. Alle jaar- en lengteklassen waren weer aanwezig wat duidt op een gezonde, evenwichtige populatie.

Na dit succes verplaatsten we ons hogerop tot ongeveer 150m voor de samenvloeiing van de Roelerbeek en de Munsterbeek (traject 5). Dit traject konden we niet links laten liggen om dat het zo goed oogde, ondanks het feit dat dit zowat een avonturenpad voor spelende kinderen is. Onze inschatting bleek juist te zijn. 50m werd bemonsterd met een resultaat van maar liefst 93 beekprikken. Was het omdat we de techniek nu pas goed onder de knie kregen of moesten we ons hier geen vragen bij stellen?

De wriemelende beekprikken werden enkel geteld. Het bepalen van de lengte per individu is op deze manier niet mogelijk. Ook hier konden we vaststellen dat alle jaar- en lengteklassen in dit staal aanwezig waren.

Maar waar zaten de adulten? Op een paar na waren het weer allemaal onvolgroeide larven van beekprikken. De adulten moesten toch ergens zitten.

We hadden nog één mogelijkheid en dat was echt bij de samenvloeiing van de Roelerbeek en de Munsterbeek (traject 6). In principe kunnen de beekprikken hier niet verder stroomopwaarts. M.a.w. dit is zowat het eindstation van de

volwassen beekprikken. Er werd besloten slechts eenmaal, kortstondig met het elektroapparaat een stroomstoot te geven in de detritus die daar massaal aanwezig was (zie foto's). Bingo ... een (zeer) groot aantal adulten lieten zich opmerken. Om de populatie geen schade toe te brengen werden de beekprikken niet opgeschept en verder met rust gelaten. Dit moet de place-to-be als voortplantingszone zijn.

De samenvloeiing van de Roelerbeek (links) en de Munsterbeek (rechts) en aansluitende biotoop.

Kaartje met de trajecten stroomopwaarts en de samenvloeiing.

Af en toe lieten de weergoden zich ook gelden maar zonder veel erg. Daarom werd er afgesproken om de Munsterbeek aan de Zangersheistraat, stroomafwaarts het kanaal even aan te doen. Jos was enkele weken geleden op prospectie geweest voor dit deel van de Munsterbeek. Bij onze aankomst bleek er iets mis te zijn. Het water van de Munsterbeek voorbij de instroom van de overloop van de vijvers, was oranjebruin gekleurd. Het zag er niet uit. Na verder onderzoek bleek dit afkomstig te zijn van betonnen bekkens, blijkbaar iets van Infrax, die geledigd werden. Dat moet al langer bezig geweest zijn gezien de inhoud van de bekkens.

Wat wordt hier opgeslagen? Zijn hier vervuilende en dus schadelijke stoffen in het spel? (Situering zie plannetje) (De situatie om 15.30u - zie foto's).

Dit zou niet mogen gebeuren omdat de Munsterbeek van enorm groot belang is voor beekprikken in Limburg. Wie of welke instantie wil dat verder onderzoeken?

Oranjebruine Munsterbeek langs de Zangersheistraat.

We kunnen besluiten dat de Munsterbeek "boven" het kanaal een erg hoge ecologische waarde heeft voor de beekprikkenpopulatie. Zulke hotspots moeten gekoesterd worden. En blijkbaar heeft het speelbos aan de samenvloeiing van de Munsterbeek en de Roelerbeek geen negatieve invloed op de aanwezige populatie beekprikken, wellicht integendeel.

Zeker moet nagegaan worden wat de invloed is van de lozingen uit de betonnen bekkens gelegen aan de Zangersheistraat. Met welke frequentie worden die geledigd en wat is de chemische en biologische samenstelling van dat water?

De resultaten in tabelvorm.

	Traject 1	Traject 2	Traject 3	Traject 4	Traject 5	Traject 6
Am. hondsvis	12					
Beekprik		60	1	71	93	hotspot adulten
3D-stekel-baars				1		
Watertemp.		9,6°C			10,3°C	
pH		7,42			7,41	
Geleidbaarh.		871µS/cm			473µS/cm	

In totaal werden er 225 beekprikken gevangen zoals weergegeven in de tabel. Traject 6 was een hotspot voor adulten. Het leek ons aangewezen om niet door te vissen om de populatie geen schade toe te brengen met het oog op de voortplanting.

Met dank aan alle deelnemers.

Nog enkele foto's.

Resultaten van vorige bemonsteringen (kaartje Thierry Gaethofs). Het traject met in 2004 152 beekprikken over een traject van 50m leverde nu 1 prik op.

24 mei 2017 – bemonstering Itterbeek.

De week voorafgaand aan deze bemonstering zijn Luc Steegmans en ikzelf de monsterpunten gaan verkennen om de dag zelf niet voor verrassingen komen te staan. We maakten de nodige afspraken met de eigenaars voor de terreinen die niet publiekelijk toegankelijk zijn zoals de Schurchthofhoeve en de Rooiermolen. Ook de plaats van samenkomst werd verplaatst omdat aan de kerk van Tongerlo – Bree onvoldoende parkeerplaatsen beschikbaar waren.

Op 24 mei, woensdagmorgen 9.00u, stonden Rigo, Harry, Guido en Jos klaar aan het fietscafé De Kieper om het 6e jaar van het Biotechnicum Bocholt te verwelkomen. 6 leerlingen, 3 jongens en 3 meisjes, samen met hun leerkracht Job Huijers zouden een halve dag mee vissen. Dit moest en zou voor hen een unieke en enige ervaring in de lijn van hun opleiding moeten worden.

Van daaruit maakten we een kleine verplaatsing naar de 1e monsterplaats, m.n. de Schurchthofhoeve. We mochten de auto's ter plaatse op het erf naast de beek zetten. Dat scheelde een hele afstand. Kennis hadden we al gemaakt. We maakten ons klaar en Jos gaf enige toelichting over de manier van vissen en werken. De mannen zouden de beek in gaan en de meisjes zouden o.l.v. Guido de gevangen visjes "verwerken".

Eerst moesten we nog een kleine km over de akker naar de vispassage stroomafwaarts de Schurchthofhoeve. We besloten de eerste 75m te bevissen, dan een stuk over te slaan om dan de laatste 50m tot aan het brugje te doen. De resultaten mochten er zijn (tabel locatie 1). Het merendeel waren met stip de bermpjes, gevolgd door riviergrondel en een paar mooie kopvoorns. "Speciallekes" waren er spijtig niet bij. Dat kon het enthousiasme van de bezoekers echter niet temperen. De tijd ging snel en na het eerste monsterpunt moest er al afscheid genomen

worden. Saartje, An-Sofie, Ivanka, Piet, Axel, Pieter en hun leerkracht moesten tijdig terug op school zijn. Voor ons was het tijd om onze picknick aan te spreken.

In de namiddag startten de 4 overgebleven LIKONA-leden de bemonstering van de vistrap ter hoogte van de hoeve zelf. Het traject werd op voorhand afgesproken (traject 2 in de tabel). We zouden vissen vanaf de terugslagklep tot aan het 1e brugje en dan verder van brugje tot brugje. In principe zouden we bovenstrooms de vistrap ook nog moeten bemonsteren. Achteraf zou blijken, gezien de afspraak met de eigenaars van de Rooiermolen, dat dat niet meer haalbaar was. De resultaten mochten er zijn. 7 mooie "grote" beekprikken lieten zich strikken, samen met een groot aantal bermpjes en riviergrondels. Ook enkele serpelingen waren in het net beland.

Omdat we maar met 4 afvissers waren en het registreren van de gevangen visjes enige tijd vergde, moesten we ons haasten om tijdig op de afspraak bij de Rooiermolen te zijn. We werden daar vriendelijk ontvangen op het prachtige privéterrein.

De bemonsteringen werden afgebakend in 3 trajecten. Een eerste traject (traject 3 in de tabel) was 25m na de samenvloeiing van de bypass en de Itterbeek zelf. Gezien we ons hier al in de bovenloop van de Itterbeek bevonden, waren de resultaten verrassend met 1 beekprik, 45 bermpjes, 1 mooie kopvoorn en enkele 3D-stekelbaarsjes.

Het 2e traject was de bypass zelf vanaf de instroom met in de Itterbeek 25m stroomopwaarts (traject 4 in de tabel). Verrassend werden hier 22 beekprikken, verdeeld over alle jaarklassen, opgevist. Ook mochten we nog 26 bermpjes en 3 10D-stekelbaarsjes optekenen.

Traject 3 dan was vanaf de instroom bypass tot aan de molen (traject 5 in de tabel). Yvonne, de eigenares en haar kleinzoontje mochten 3 beekprikken, 36 serpelingen, 31 bermpjes, enkele blauwbandjes en 2 blankvoorns in het net en op de meetplank bewonderen, terwijl zij eigenlijk dacht dat er niets in de beek zat. Namens de LIKONA-Vissenwerkgroep wil ik Yvonne van harte bedanken omdat ze tijd voor ons vrijgemaakt heeft en ons in de gelegenheid stelde om op haar terrein te vissen.

Itterbeek 24 mei	Locatie 1	Locatie 2	Locatie 3	Locatie 4	Locatie 5
Beekprik		7	1	22	3
Bermpje	313	161	45	26	31
Blankvoorn	1				2
Blauwband					5
Giebel	1				
Goudvis	1				
Hondsvis		1			
Kopvoorn	2		1		
Rietvoorn	1				
Riviergrondel	68	168			
Serpeling	3	27			36
Stekelbaars 10D	6			3	
Stekelbaars 3D	42	25	4	1	1

De pH, temperatuur en geleidbaarheid werden op staalnamepunt 2 opgemeten met volgend resultaat:

pH: 7,3 Watertemperatuur: 17,6°C geleidbaarheid 371µS/cm

Het werk is niet af. Daarom heb ik in overleg met de vaste kern van de Vissenwerkgroep een tweede datum geprikt. Noteer alvast in uw agenda zaterdag 12 augustus om 9.00u. Plaats van samenkomst – parking fietscafé De Kieper, Keyartstraat, Tongerlo – Bree.

Verslaggever Jos Eykens – voorzitter.

Enkele actiefoto's

Met dank aan Guido voor de foto's.

29 mei 2017 – bemonstering poelen "De Dorpsweide" Bevingen-Sint-Truiden.

Die dag, maandagmorgen, hadden we afgesproken met Francis Verheijden en Carlo Vanderijt om de poelen en de Cicindriabeek van de Dorpsweide te Bevingen bij Sint-Truiden te bemonsteren. Samen met hen waren ook Rigo, Harry, Anna en ikzelf op de afspraak. Ik kan mij herinneren dat de LIKONA-Vissenwerkgroep een 10-tal jaren geleden deze poelen en de Cicindriabeek ook afgevist hebben. Toen waren de poelen nog niet zo lang geleden aangelegd. Het waren prachtige, diepe poelen met ondergedoken en hogere waterplanten, ideaal voor salamanders en kikkers die toen overigens ook werden waargenomen.

De huidige toestand is abominabel. Het uitzicht van de poel alleen al nodigt niet uit om erin te stappen. Toch waren we nieuwsgierig naar wat er te vinden was. Ik ga een korte evaluatie op papier te zetten.

Poel 1. De watertemperatuur bedroeg 25,1°C met een pH-waarde van 8,53 en een geleidbaarheid van 445µS/cm. Er was nog enkel begroeiing in de ondiepe oeverzone te bespeuren. Die bestond uit riet, zegge, watermunt. Het waterleven bestond uit (vermoedelijk) paddendikkopjes en (heel) veel blauwbandgrondels van alle jaarklassen. Even buiten de oeverzone werden we geconfronteerd met een dikke, modderlaag zonder enige vorm van leven.

Poel 2. De metingen wezen op een watertemperatuur van 27,1°C met een pH van 9,27 en een geleidbaarheid van 333µS/cm. Ook in deze poel waren nog enkel hogere waterplanten in de smalle oeverzone waarneembaar. Daartussen werden weer (padden)dikkopjes en een veel kleiner aantal blauwbandgrondels in die oeverzone opgevist. In het diepere gedeelte wil je zeker niet vast komen te zitten in de dikke, vette modderlaag. Daarom bleven we daar wijselijk weg.

Poel 3, het dichtst bij de Cicindriabeek, stond droog.

In Poel 4, het verst weg van de parking, stond tussen de hogere waterplanten mattenbies. Die is de laatste jaren in ons milieu, vermoedelijk door ruimingen, minder waar te nemen. Het waterleven was nagenoeg hetzelfde als in de andere poelen maar dan in veel mindere mate omdat er minder beschutte plaatsen in de oeverzone aanwezig waren. De watertemperatuur van deze poel bedroeg 26,7°C, een pH van 9,17 en een geleidbaarheid van 300µS/cm.

De Cicindriabeek is een heel ander verhaal. Dat was al merkbaar bij de parking van de Dorpsweide. Het uitzicht en de bijkomende geur was die van een open riool. Gasbellen stegen op naar de oppervlakte van het ondiepe water.
Meer stroomafwaarts deden we dan toch een poging om in de beek te stappen. De watertemperatuur ervan bedroeg 20,7°C, een pH van 5,14 (dus heel zuur), een geleidbaarheid van 1012µS/cm (erg hoog) en met een modderlaag waarin je nauwelijks kon voortbewegen, was dit een hopeloze zaak. Een bruine kikker sprong nog net van de kant in het stomende water en daar bleef het bij.

Conclusie: een mooi (natuur)gebiedje met potentie (op voorwaarde dat het op regelmatige basis gemaaid wordt) maar *hopeloos wat het watermilieu betreft*. Dat de waterkwaliteit van beken anno 2017 in Vlaanderen nog zo slecht kan zijn, is haast onbegrijpelijk.

Om toch nog wat anders te kunnen zien, dat dachten we tenminste, werd uitgeweken naar de Molenbeek in Halmaal. Daar werd eerst de ondiepe vijver bemonsterd, met 6 3D-stekelbaarjes, 2 riviergrondels en (kleine) blauwbandjes. De meetwaarden waren een pH van 9,02, een watertemperatuur van 28,3°C (ondiepe vijver) en een geleidbaarheid van 250 µS/cm. De Molenbeek zelf - veel modder met een geur die eigenlijk niet bij water hoort, nochtans kraakhelder, was het resultaat. Ook in deze beek geen begroeiing. Over een afstand van 30m konden 3 3D-stekelbaarsjes en 1 riviergrondel als resultaat opgetekend worden (pH hier 4,44, geleidbaarheid 889µS/cm en een watertemperatuur 21,7°C).

Omstreeks 14.30u hadden we er genoeg van en trakteerden Carlo en Francis ons op een lekker streekbiertje. Dat werd van harte gesmaakt op deze toch wel erg warme maandag 29 mei. Bedankt aan iedereen die erbij was.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep, Jos Eykens.
Met dank aan Luc Steegmans.

Carlo, Francis, Anna, Henry en Rigo.

Een zootje blauwbandgrondels

Vijver aan Molenbeek - Halmaal

Zaterdag 24 juni – bemonstering Ziepbeek.

Het was geleden van 2009 dat de Ziepbeek nog bemonsterd werd. Het is één van de beken die in de Maas uitmondt en waarvan het vismigratieknelpunt in 2006 werd opgelost. Het zou wat minder warm worden dan de vorige dagen met een fris windje, ideaal weer om in de beek te staan.

Op de plaats van afspraak waren Rigo, Luc, Henry, Dirk en Jos samen met Katrien De Croix en Bram Conings, die vanuit Nieuwpoort naar "de Limburg" waren afgezakt. Blijkbaar hadden zij de informatie via Anna Schneider. Na eerst kennisgemaakt te hebben en wat toelichting verplaatsten we ons richting de Maas. De bedoeling was ongeveer dezelfde punten aan te doen als in 2009.

We maakten ons klaar om de vispassage tussen Maas en winterdijk te bemonsteren. Daarvoor moesten we heel wat toeren uithalen om door een bos van brandnetels onze weg naar beneden te banen. De lange periode van droogte zou de vangsten en de waterkwaliteit wel eens kunnen beïnvloeden. De watertemperatuur in de vistrap bedroeg 17,2°C, de geleidbaarheid 1120µS/cm (wat veel te hoog is) en een pH van 7,6.

Bram werd al onmiddellijk ingeschakeld en Katrien zag dat het goed was. Tot bijna boven in de vispassage werd er geen enkele vis waargenomen, zelfs geen bermpje. In het bredere gedeelte, boven tegen het kunstwerk, lieten enkele vissen zich opmerken (zie tabel). Als toetje zat er tussen de vangsten zelfs een "*kleine modderkruiper*", en dit op aangeven van Bram. Uiteindelijk passeerden 56 visjes de meetplank. Geen rivierdonderpad, bittervoorn, karper, alver of paling zoals in 2009. Ook geen zwartbek- of marmergrondel.

Monsterpunt 2 was een traject van 50m opwaarts de weg van de winterdijk. Het water was kraakhelder. De bodem bestond uit fijne kiezelsteentjes en zowat de enige begroeiing was het overvloedig aanwezige schedefonteinkruid. Alhoewel we hier zeker bermpje en riviergrondel hadden verwacht, samen met eventueel wat 3D-stekelbaarsjes, leverde dit traject niets op.

Verder stroomopwaarts ter hoogte van de Langeweidestraat in Boorsem oogde de Ziepbeek heel slecht. Geen enkel plantje te bespeuren, de bodem één meterdikke, stinkende modderlaag. Met moeite geraakte ik er nog uit. Uiteraard geen vis.

Aan monsterpunt 4 over de Zuid-Willemsvaart, in de Boomgaardstraat ter hoogte van de frambozenkwekerij, was het zowaar nog erger gesteld. Daar zijn enkel foto's genomen. In de beek stappen had geen enkele zin.

Over een afstand van 20m werden 53 Amerikaanse hondsvisjes van klein formaat bovengehaald. Hier nog geen beekprikken. Vermoedelijk had de bodemgesteldheid hier mee te maken. Een dikke modderlaag vormde de onderlaag, hier en daar van uit de oever begroeid met drijvend fonteinkruid. De waterdiepte was niet meer dan 5cm. pH en geleidbaarheid vielen hier best mee.

Dan maar hogerop. Bij de prospectie vooraf stond het hek van de zandweg het natuurreservaat in open. Nu was het gesloten. Dan maar een kleine km te voet met enkel de nodige apparatuur.

Daar bevisten we eerst 20m stroomafwaarts de kruising met de wandelweg. In dat kommetje werden in 2009 74 beekprikken van alle lengteklassen gevangen. Dat beloofde. We waren toch een beetje ontgoocheld. Wij konden 15 beekprikken waarnemen in het ondiepe water met nogal modderige bodem. Het waren relatief grote exemplaren. Jos gokte dat de kleintjes hogerop stroomopwaarts zouden waargenomen worden.

Ziepbeek - 24 juni	Vistrap tot winterdijk	Opwaarts winterdijk	Afwaarts Langeweidestr.	Boomgaardstr. Frambozenkwekerij	Opwaarts Daalbroekstraat	Richting heide - kruising met wandelweg	Stroomopwaarts - in het bos 1	Stroomopwaarts - in het bos 2	Stroomafwaarts - in het bos 3
	Benedenloop				Bovenloop				
Lengte traject	35m	50m	10m	0m	20m	20m	25m	50m	50m
Baars	26								
Beekprik						15	4	26	19
Bermpjes	5								
Am. hondsvis					53	13	6	1	11
Kopvoorn	19								
Riviergrondel	1								
Stekelbaars 3D	4								
Kleine modderkruiper	1								
pH	7,6				8,04	7,6			7,6
geleidbaarheid in µS/cm	1120				263	370			260µ
temperatuur	17,2°C				17°C	16,2°C			16,4°C

Daarom deden we nog drie korte trajecten stroomopwaarts met telkens zowat 100m ertussen. Dat leverde nog net geen 50 in het algemeen kleinere beekprikken op. Verder de open heide op hebben we niet meer bemonsterd, vooral omdat het zonder gids moeilijk in te schatten was waar de loop van de Ziepbeek zich daar bevond. Op de terugweg naar de geparkeerde auto's werd er nog even nagepraat over de vangsten van de dag. Ondanks de slechte trajecten, maakten de beekprikken en de kleine modderkruiper de dag weer goed.

Rond 16.00u namen we afscheid van elkaar, deze keer zonder een terrasje. Dat maken we de volgende keer zeker goed. Een ferme dankuwel aan Bram en Katrien en aan de rest van de deelnemers. We zullen Bram en Katrien op de hoogte houden van onze volgende activiteiten, zodat ze kunnen instappen wanneer ze daar zin in hebben. Alleszins waren ze erg tevreden over de fijne dag in het gezelschap van de LIKONA-Vissenwerkgroep.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens verslaggever – voorzitter.

Monsterpunten anno 2009 en 2017. In de bovenloop zijn niet exact dezelfde punten aangehouden.

Kleine modderkruiper.

Met dank aan Luc Steegmans – fotograaf met dienst

Maandag 17 juli – Bemonstering Balengracht en Grote Nete.

Na de oproep van Jos meldden op de druilerige maandagmorgen om 9.00u 6 medewerkers zich op de plaats van afspraak. Hetzelfde onderzoek werd op 21 juli 2012 ook uitgevoerd. De bedoeling was om dezelfde punten van toen nu opnieuw te bemonsteren.

Gerard, Henry, Guido, Luc, Dirk en Jos zouden de klus klaren. De Balengracht afwaarts het kanaal van Beverlo werd als eerste monsterplaats aangepakt. Het weer klaarde op. Bij het klaarmaken van onze uitrusting kregen we het bezoek van een kranige, 85 jarige plaatselijke bewoner. Hij wist ons alles over de Balengracht van vroeger te vertellen. Bermpjes noemde hij "zandflossers". De beek werd toen goed onderhouden. Nu was er jarenlang niets meer gebeurd. Blijkbaar op Antwerps grondgebied wel, zo wist de man.

Over een afstand van 50m wisten we maar enkele visjes (13) te verschalken. Die werden gemeten en per soort genoteerd om daarna netjes teruggezet te worden. De chemische parameters wezen uit dat het water relatief zuur is met een lage geleidbaarheid, typisch voor het brongebied van zulke waterloopjes. Dat heeft ongetwijfeld zijn invloed op het soortenbestand.

Als tweede monsterplaats werd de verplaatsing gemaakt naar de kruising van de Balengracht met de Boekweitstraat. Ondanks de lange droge periode vooraf was de beek nog redelijk watervoerend. We kozen hier voor een traject van 35m. 4 vissoorten, waaronder een snoekje van 31cm, konden gevangen worden. De mooie blankvoorns, met afmetingen tussen 16 en 21 cm, zaten in het diepere gedeelte bij de brug. Alle vangsten werden volgens een vaste methode gemeten en genoteerd om dan in het water van herkomst teruggezet te worden.

Het volgend punt werd op aanraden van Gerard ingepast en was nieuw t.o.v. 2012. Op de grens met de Provincie Antwerpen, ter hoogte van de kruising van de Grote Nete met de Kerkhovensesteenweg, werd een tijdje terug een bypass aangelegd. Het oogde alleszins mooi. We besloten zowel de Grote Nete als de bypass te bemonsteren van het eerste brugje stroomafwaarts tot aan de weg. De Grote Nete (75m) leverde 6 vissoorten op, waaronder een kwabaal van 59cm. Bermpjes maakten de hoofdmoot uit. Dat zou nagenoeg op alle monsterplaatsen zo zijn. Over de 120m van de bypass werden, buiten de klassieke te verwachten soorten, nog een drietal serpelingen en eveneens een kwabaal gevangen. Die had een lengte van 31 cm. Een snoekje van 33cm volgde ook nog de weg naar het droge. Alles werd uiteraard voorzichtig teruggezet. Opvallend waren ook nog de talrijke libellen, vlinders en insecten in dit gebiedje. Met het nodige beheer, vooral maaien en maaisel afvoeren, kan dit prachtige biotoop in stand gehouden worden wat zeker de moeite waard gaat zijn.

Van hieruit ging het richting Sint-Amandusstraat. De Grote Nete ligt hier een 100m van de weg af. Hier werd gekozen voor een traject van 50m. dat 7 soorten opleverde waarvan paling met 5 stuks toch wel opmerkelijk was. Deze hadden een lengte tussen 28 en 72cm.

De middag kondigde zich aan en onze boterhammetjes smaakten. Net nadat we de innerlijke mens versterkt hadden, kregen we bezoek van Rudi Yseboodt. Dat konden we ten zeerste waarderen. Hij zou de volgende meetpunten mee opvolgen. Daarvoor moesten we ons verplaatsen naar het volgende monsterpunt: de kruising van de Grote Nete met de Oude Beekstraat. We zouden een traject van ± 25 m op- en afwaarts het brugje bemonsteren. Dit leverde een vrij hoog aantal bermpjes op, enkele hondsvisjes, een baars, een paling en 3 zonnebaarsjes. De chemische parameters van het water zaten op elke locatie bijna op dezelfde waarden.

Na wat zoeken vonden we de volgende monsterplaats, de samenvloeiing van de Veeweideloop en de Grote Nete. Hier werd 50m van de samenvloeiing onder handen genomen, daarna 25m van de Veeweideloop en nog eens 25m van de Grote Nete boven de samenvloeiing. Hier werden de eerste blauwbandgrondeltjes bovengehaald. Buiten de "klassieke" soorten werden ook nog een kleine kolblei en rietvoorn gevangen. Ondertussen had Rudi Yseboodt ons al verlaten. We konden zijn bezoek en zijn bevindingen van harte appreciëren. Dank U wel.

Ondanks het late uur was de dagtaak nog niet voltooid. De Grote Nete aan de Schaapschoorbrug in de Netestraat te Hechtel-Eksel stond nog op het programma. Het traject van 50m leverde 25 hondsvisjes en 4 bermpjes op. Een plaatselijke bewoner wees ons erop dat bij zware neerslag daar het plaatselijke overstort het leven in de beek hypothekeerde. Dat is nu eenmaal zo.

Na de klus geklaard te hebben, trakteerden we onszelf op een lekkere pint in de Groenen Hoek. Dat smaakte. Ondertussen werd de dag geëvalueerd. De kwabalen waren outstanding. De paar snoekjes, de talrijke palingen en het kleine grut bemoedigend. Naar onze mening is de Grote Nete als biotoop nochtans ook uitermate geschikt voor andere vissoorten, zoals riviergrondel, blank- en kopvoorn. Misschien iets om op te nemen in toekomstige bepotingsplannen. Het gebiedje van de meander biedt perspectieven voor insecten, vlinders en libellen. Dan moet het wel (dringend) een maaibeurt krijgen die jaarlijks herhaald wordt. Zeker aan te bevelen. Moe maar voldaan keerden we hierna huiswaarts.

	Balengracht - Overmaai	Balengracht - Boekweitstraat	Grote Nete - kruising met Kerkhovensesteeweg	Nieuwe meander Grote Nete - bypass	Grote Nete - Sint-Amandusstraat	Grote Nete - Beekstraat	Afwaarts samenloop met Veeweideloop	Veeweideloop	Opwaarts samenloop met Veeweideloop	Grote Nete - Schaapschoorbrug Netestraat
traject	50m	35m	75m	120m	50m	50m	50m	25m	25m	50m
3D-stekelbaars		36	18	23	3	4				
baars						1				
bermpje	4	2	22	26	8	45	48	17	27	4
blankvoorn	1	12			1		1			
blauwbandgrondel							7	6	4	
hondsvis	2			1	2	8	10	6	4	25
kolblei							1			
kwabaal			1	1						
paling	1		3		5	1	2			
rietvoorn							1			
riviergrondel	5		1	2	2					
serpeling				3						
snoek		1		1						
zonnebaars					1	1	1			
pH	6,3	6,04	6,4		6,4	6,4				6,12
geleidbaarheid in µS/cm	237	277	166		196	204				350
watertemperatuur in °C	14,4	14,8	15,3		17	15,9				6,12

Met dank aan alle medewerkers.
Foto's Guido Jansen en Gerard Jannis.

Zaterdag 29 juli 2017 – Erkbeek en Hamonterbeek.

Rigo en Henri hadden een uitgebreid programma opgesteld voor die dag. Op de plaats en uur van afspraak waren we met z'n achten – Rigo Ceelen, Henri Leynen, Dirk Eerdekens, Chris Onkelinx, Gerard Jannis, Guido Jansen, Luc Steegmans en Jos Eykens. Luc had goed nieuws te melden. Hij en Hilde werden voor de eerste maal grootouders. Als dat niet mooi is.

Van Guido Valkeneers, al een heel tijdje uit als actief lid van de Vissenwerkgroep, hadden we een uitnodiging op zak om op het einde van de dag bij hem langs te komen voor een broodjesmaaltijd. Dat konden we zeker niet afslaan.

Vooraf werden er afspraken gemaakt met de familie De l'Escaille, omdat de bemonsteringen vooral op hun privédomein zouden plaatsvinden. Om 9.15u stonden Dhr. de l'Escaille en zijn boswachter Hans Dorssers ons op te wachten aan de poort van het gebied waar we hartelijk ontvangen werden. Na overleg tussen Hans en Henri waren we erg benieuwd wat onze visdag ons brengen zou.

Hans loodste de groep naar de verschillende monsterplaatsen. In 2009 werden sommige van deze beekjes al eens bemonsterd. Van elke plaats werden enkele parameters van het water gemeten, zoals watertemperatuur, geleidbaarheid en zuurtegraad. Alle resultaten, samen met de vangsten, werden netjes genoteerd. Jos zou dan later de gegevens in tabelvorm verwerken – zie bijgevoegd.

Als algemeen besluit kan geconcludeerd worden dat met een pH tussen 7 en 8 de beviste waterlopen licht basisch zijn, maar goed voor alle waterleven. De geleidbaarheid als een indicatie van organische vervuiling was aan de hoge kant en duidt op elektrolytrijk water. Naar mijn mening is dit te wijten aan de jarenlange aangroei van de modderlaag, een gevolg van omzetting van organisch materiaal zoals bladval en afgestorven watervegetatie. Op 8 van de 10 monsterplaatsen was een modderlaag van meer dan kniehoogte aanwezig. Praktisch niet doorwaadbaar probeerden we dan toch vast te stellen welke vissen er in de kleine waterkolom aanwezig waren. Net op de diepere plaatsjes die nog restten, zaten de vissen soms massaal samen, vandaar de goede vangsten.

En er werden kleine modderkruipers gevangen. Op monsterplaats 2 uit de tabel konden we er zelfs 5 verschalken. Waar ze in 2009 nog in monsterplaats 1 zaten, waren ze nu blijkbaar verhuisd naar een aftakking. Wij konden vaststellen dat monsterplaats 1 bezaaid was met massa's lege schelpjes van de Aziatische korfmossel. Is dat de reden waarom hier geen kleine modderkruiper meer zat?

Monsterplaats 4, de sloot haaks op de grote vijver van het kasteel en blijkbaar afwaterend richting Wilgenhof, gaf over 20m ongelooflijk veel kleine visjes. Hier werden in grote getale bittervoorn, vetje en driedoornige stekelbaarsjes gevangen. Om de populatie niet te schaden, werd beslist hier niet door te vissen. Anders lagen de aantallen zeker nog een stuk hoger. 9 kleine marmergrondels lieten zich hier ook opscheppen.

Ons een weg banend door de Japanse duizendknoop namen we aan de andere kant van de weg nog een stukje van 10m onder handen. Dit leverde samen met een prachtige kopvoorn nog een aantal kolbleien op.

In de sloot aan "de Gagels", zo heet blijkbaar het aanpalend bos, was het achterstuk volledig dichtgegroeid. Alleen het voorste stuk van het stilstaande water was nog open. Hier werden vooraf al enkele wegvluchtende vissen waargenomen. Ook hier was het niet eenvoudig om door de dikke modderlaag te waden. Uiteindelijk leverde dit toch 7 mooie kopvoorns, een aantal blankvoorns en een eerste snoekje op.

Het beekje parallel aan de nieuw aangelegde poel oogde mooi. Met het kraakheldere water, de prachtig uitziende bodem en de weelderige begroeiing in de beek zouden we resultaat moeten opmeten. Totdat de eerste stap in de beek werd gezet, waren de verwachtingen hoog gespannen. Ook hier een meterdikke modderlaag. Toch werd een traject van 25m bevist met zo goed als geen resultaat.

Op vraag van Hans deden we ook een stukje "nieuw aangelegde poel". Hij was erg benieuwd wat er na anderhalf jaar zoal zou op zitten, omdat er niets werd op uitgezet. De poel ligt wel in het overstromingsgebied van het aanpalend slootje en krijgt ook via een aftap water binnen bij hoge waterstand. Verrassend veel vis werd op de meetplank aangeboden. Driedoornige stekelbaars, baars, zonnebaars, blankvoorn, rietvoorn en zowaar 12 mooie schubkarpertjes tussen 17 en 21 cm en 6 kleine snoeken. Dit hadden we niet verwacht. Ter hoogte van de aftap naar de vijver werd nog 1 kleine modderkruiper gevangen.

Van op het domein werd ter hoogte van de Lozerweg een stukje Hamonterbeek bemonsterd. Ook hier weer een dikke modderlaag in de beek. De resultaten waren dan ook navenant.

Als laatste monsterpunt van de dag reed het gezelschap terug naar de grote parking tegenover het Wilgenhof. De bedoeling was hier nog een behoorlijk traject van de afvoersloot van De l'Escaille te bevissen. Omdat er scholen visjes werden waargenomen, werd er besloten de beek af te spannen met een net. En dat bleek achteraf een goede beslissing te zijn.

Maar eerst nog een stukje afvissen aan de overkant van de weg, ter hoogte van het zwembad. Omdat hier de beek overgroeid was met reuzenbalsemien, kon er enkel het stukje onder de fietsbrug tot tegen de weg bevist worden. Dit leverde zowaar nog 2 kleine modderkruipertjes op.

Ondertussen hadden Luc en de rest van het team het net in de beek geplaatst. Zo begonnen we er aan. Weer in de diepe modderlaag, wat we ondertussen al wel gewoon waren, konden we een groot aantal visjes op het droge brengen, waaronder vrij veel kleine blankvoorn maar ook 1 kleine modderkruiper. Een groot deel van de vissen wist ons nog op schalkse wijze te passeren wat uiteraard niet verwonderlijk is gezien water hun element is. Zo kwamen we tot het besluit dat wat gevangen werd maar een fractie is van wat er in werkelijkheid zit. Dat wisten we al en werd nu alleen maar bevestigd.

Om 16.00u konden we onze "schup" afkuisen om, zoals afgesproken Guido en Greta een bezoekje te brengen. Zoals verwacht was er, buiten het bezoekje zelf, niets te kort. Er werd grondig bijgepraat tijdens een gezellig samenzijn. We kijken er zeker naar uit om in september goed nieuws over Guido zijn gezondheid te ontvangen. Duimen maar. Alvast van harte bedankt en tot binnenkort op één volgende veldactiviteit, daar gaan we van uit. Ook nog van harte proficiat aan Greta en Guido met de vooruitzichten van een tweede kleinkind.

Een algemene resumé:

- Het was een prachtige maar wel vermoeiende dag met veel vis(jes), 1308 stuks, hoewel dit geen referentie is voor de goed kwaliteit van de bemonsterde beekjes.

- Op korte termijn zouden de beken moeten "geruimd" worden en het slib deskundig en met oog voor het aanwezige visbestand verwijderd worden. Als dat niet gebeurt, dan verdwijnt op middellange termijn alle leven in de beekjes, inclusief de vissen. Het slib zou perfect, net zoals vroeger gebeurde, op de omliggende akkers kunnen verspreid worden.

- Op het domein wordt bewezen dat natuurbeheer, vissen en jacht perfect in harmonie kunnen samengaan. Die boodschap zou meer moeten uitgedragen worden. Onze beleidsmensen zouden hier een voorbeeld aan kunnen nemen en het wordt tijd dat ze beseffen dat er een nieuwe generatie jagers is opgestaan die vaak met een groot hart voor de natuur hele gebieden ecologisch verantwoord beheert. Jagers doen vaak hun best om bejaagbaar wild in het best mogelijke biotoop te laten opgroeien. In het zog van dit wild profiteren talloze andere, vaak bedreigde diersoorten van deze geschikte leefomgeving en dat laatste vergeten veel natuurbeschermers dikwijls maar al te graag. We zouden de natuur zo'n grote dienst bewijzen door natuurbeschermers en jagers met elkaar te laten samenwerken waarbij deze laatste groep meer dan vragende partij is.

Als voorzitter van de LIKONA-Vissenwerkgroep rest mij alleen nog de familie De l'Escaille, Hans Dorssers en het team van de Vissenwerkgroep te bedanken. De familie De l'Escaille omdat we ons vrij mochten bewegen op hun domein. Hans Dorssers voor zijn enthousiasme, zijn gezonde visie op natuurontwikkeling en de begeleiding gedurende de dag. Alle teamleden voor hun inzet en het harde labeur. Zonder hun enthousiasme en de passie voor de vissen en het waterleven zou dit niet lukken.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter, verslaggever.

Op de eerste monsterplaats

Erk- en hamonterbeek	1 - Poort Hamont- het Lo	2 - aftakking richting noord	3 - sloot Grote Vijver naar Wilgenhof	4 - andere kant van de weg - bos	5 - Sloot "de Gagels"	6 - beek parallel de poel	7 - gedeelte poel zelf	8 - Hamonterbeek - Fietspad Lozerweg	9 - sloot zwembad Wilgenhof	10 - sloot parking Wilgenhof
Lengte traject in m	50	25	20	10	30	25	50	25	10	100
10D-stekelbaars	14		9							7
3D-stekelbaars	132	13	121	10	16		148		16	3
Alver			2							
Am. hondsvis						3		7		
Baars	13	1	9	6	7		9	6	1	36
Bermpje			5			1				
Bittervoorn			199					1		
Blankvoorn			5	6	11		8	2		113
Brasem							1	1		28
Karper							12			
Kleine modderkruiper		5				1			2	1
Kolblei			8	9						5
Kopvoorn				1	7			2		1
Marmergrondel	1	1	9			1			1	3
Pos				1						2
Rietvoorn							122			6
Riviergrondel	1									
Snoek					1		6			1
Vetje			54						6	
Zonnebaars			6		1		56	2		3
Watertemperatuur in °C	18,3		18,4		17,3	17,5	21	19	21,2	21
pH	7,4		7,6		7,6	7,8	8	7,7	7,6	8
Geleidbaarheid in µS/cm	782		875		648	636	639	785	773	693

Tabel met resultaten van de verschillende bemonsterde punten.

Aziatische korfmossel – lege schelpen

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

Kleine modderkruipers en marmergrondel

Actiefoto – tegenover de grote vijver

Bittervorentjes – plaats 3

Mooie kopvoorn – plaats 4

Vangsten - "de Gagels" punt 5

In de nieuwe poel

Ploeterend door de modder

Snoekje uit de poel

Brasem fietspad Lozerweg

Met dank aan Guido en Gerard voor de mooie foto's

Zaterdag 12 augustus 2017 – Bemonstering Itterbeek – deel 2.

Op woensdag 24 mei vond er al een eerste bemonstering van de Itterbeek plaats. Met de hulp van het 6e jaar van het Biotechnicum uit Bocholt werd één van de twee vistrappen ter hoogte van de Schurchthofhoeve in de voormiddag bekeken. Achteraf gezien een hele klus. Doordat we in de namiddag terugvielen op 4 medewerkers van de Vissenwerkgroep konden enkel de tweede vistrap en de Itterbeek met bypass aan de Rooiermolen uitgevoerd worden. M.a.w. een tweede visdag drong zich op en die werd dan geprogrammeerd op zaterdag 12 augustus.

Op de plaats en uur van samenkomst mocht ik 7 medewerkers verwelkomen, m.n. Dirk Eerdekens, Gerard Jannis, Henri Leynen, Sabine Oomsels, Thierry Gaethofs, Katrien De Croix en Bram Conings. De twee laatsten kwamen van de kust afgezakt om samen met ons mee in de beek te staan ... fantastisch toch. De weergoden waren ons bij het begin van de dag niet echt goed gezind. De vangsten zouden veel goed kunnen maken. Of dat zo was, volgt uit het verslag.

De Galdermansmolen met bypass

Het programma afwerken zou nog een hele klus zijn. Alles moest gesmeerd verlopen. Daarom stapten we met zessen in de beek. De woelkom van de Galdermansmolen was als eerste aan de beurt. En er werd vis gevangen. 10 soorten in meer of mindere aantallen en lengten vonden hun weg naar de meetplank. Geen echte uitschieters maar wel mooie vissen. Het team werd opgesplitst. Op die manier werden enerzijds de gevangen vissen geteld en gemeten en anderzijds werd er verder gevist in de nieuw aangelegde bypass. In de erg smalle bypass werden in de verschillende trappen samen 11 soorten vis gevangen waaronder 1 beekprik, 1 zwartbekgrondel en verschillende kleine rietvoorns. De visjes werden netjes "verwerkt" en met de nodige zorg terug in de vistrap uitgezet.

Marmergrondels

Onze bevindingen over de vistrap. Mooi gemaakt. Er zat vrij veel vis in de verschillende trappen, behalve in de laatste bij de instroom. De bypass lijkt erg gevoelig te zijn voor vuilophoping. De bovenste vistrap mocht naar onze mening wat opgevuld worden met stenen. Ergens in de midden van de lange vistrap waren 2 trappen niet watervoerend en met dit waterdebiet dus niet te overbruggen voor optrekkende vis. Het water stroomde via de schanskorven langs de vistrap door. Om de lokstroom naar de vistrap in de woelkom te vergroten en te optimaliseren, zou de wand best aan de rechteroever van de uitstroom komen te staan en een hoek vormen evenwijdig aan de linkeroever van de woelkom.

Het team in de beek

De kop was bij deze er af. We maakten de korte verplaatsing naar de Keyartmolen. Daar stonden twee ingekorte trajecten op het programma. Ter hoogte van de parking van de B&B werd de Itterbeek over een lengte van ongeveer 30m afgevist – vanaf de afsluiting op de linkeroever tot aan het brugje. Het resultaat mocht er zijn. Liefst 362 visjes werden tijdelijk in de kuip ondergebracht, met 5 beekprikken en 228 bermpjes als uitschieters. Ook lieten zich 2 zwartbekgrondels bewonderen. Vermoedelijk komen die van de Zuid-Willemsvaart. Toch iets om op te volgen, vinden wij. Ook nu werd het team opgesplitst om de visjes te verwerken en tegelijkertijd de woelkom van de Keyartmolen onder handen te nemen. Het korte traject van de woelkom leverde niet zoveel op. Henri zorgde dat alles netjes werd geturfd en Gerard maakte tussendoor enkele mooie actiefoto's.

Henri in actie

Gezien de mooie locatie en het middaguur werden vooraleer verder te gaan ter plaatse onze boterhammetjes genuttigd. Nagenoeg de helft van het programma was uitgevoerd. Het moest lukken om vandaag ook de rest van het

programma af te werken. Daarvoor staken we het kanaal over om ons dan te stationeren op het parkeerterrein in het centrum van Opitter.

Vorige keer werden hier twee trajecten afgewerkt. Wij opteerden er enkel voor om het traject tussen de twee opeenvolgende brugjes grondig te inspecteren. Om de optrekkende vis geen kans te geven te ontsnappen, werd de beek ter hoogte van de brug tegen de weg met een net afgezet. Deze werkwijze had bij een eerdere bemonstering zijn dienst al bewezen.

Ook nu werd de vluchtende, optrekkende vis tegengehouden en een deel ervan kwam dan toch in de bak terecht. Met twee scheppers links en twee rechts van het elektroapparaat kon er niet veel vis ontsnappen. De beekprikken waren weer van de partij, samen met maar liefst 298 bermpjes tussen 3 en 12cm. Om tijd te sparen werden ze alleen maar geteld. 9 kopvoorns tussen 23 en 36cm lieten zich optekenen en Sabine ving haar eerste paling ... en nog een mooie ook.

De molens op de Itterbeek volgden elkaar op. Iets meer stroomopwaarts bevond zich de Kasteelmolen en een bypass op de Itterbeek die door de vijvers van park Itterdal stroomde om dan weer net na de molen in de hoofdstroom uit te monden. We besloten om vanaf het brugje aan de ingang van het park tot tegen de molen te vissen op de Itterbeek en een stukje tot aan het eerste brugje in het park van de uitstroom bypass. Dus twee trajecten. Op 80m van de Itterbeek konden we toch weer 11 beekprikken noteren met redelijk wat blankvoorn en serpeling tot 22cm. Ook liet zich hier een prachtige Koy-karper van 51cm gewillig opscheppen. Vermoedelijk kwam deze uit de parkvijvers in de Itterbeek terecht. De woelkom voor de molen was te diep voor onze elektroapparatuur.

Een mooie Koy-karper

De geul van de bypass was erg diep met veel modder. Dirk en ik hadden problemen om ons daarin voort te bewegen. Daardoor misten we vrij veel vis, waaronder vooral paling maar ook mooie kopvoorns. Vermoedelijk zijn die eerder uit veiligheid de bypass opgetrokken. Toch vingen we 8 mooie kopvoorns tot 39cm en 4 palingen.

Mooie vissen

Waar zijn die prikken?

Als laatste werd besloten de locatie aan de Pollismolen aan te doen. Thierry wist ons te vertellen dat het watertje aan de molen zelf, de Wijshagenbeek was. Die stroomde 80m stroomafwaarts in de Itterbeek. Dat leek ons een geschikte biotoop voor beekprik. Een prachtig biotoop vlak bij de uitstroom van de Wijshagenbeek. Op dat punt konden 45 beekprikken bovengehaald worden plus nog een 10-tal tot aan de Pollismolen in de Wijshagenbeek. Ook de bermpjes waren hier op de afspraak.

Allemaal prikken

De opgemeten waterparameters van de verschillende monsterpunten schommelden onderling niet zo erg veel. Zo werd er een watertemperatuur opgemeten tussen 14,7°C en 16°C. De pH-waarde schommelde tussen 6,7 en 7,66 wat zo goed als neutraal kan beschouwd worden. De geleidbaarheid bevond zich tussen 263µS/cm en 329µS/cm. Dit duidt op weinig organische vervuiling.

Gezien de aanwezigheid van beekprik, praktisch in alle monsterpunten, en de vele andere soorten, in totaal 17, is de Itterbeek een beek om te koesteren. Zulke beken verdienen speciale aandacht bij de uitvoering van openbare (riolerings)werken zodat de rijkdom ervan niet verloren gaat. De aanwezigheid van zwartbekgrondel dient opgevolgd en zo nodig de kop ingedrukt te worden.

Vandaag kon ik rekenen op een fantastisch team. Van harte bedankt daarvoor. Je moet het maar doen, het harde labeur in de beek niet altijd in gunstige omstandigheden, het nodige geduld bij het meten, enz.. De dag werd met een lekkere pint afgesloten in het centrum van Opitter. Bedankt aan iedereen die er bij was.

Tussen de bloemetjes

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens,
Voorzitter/verslaggever.

Met speciale dank aan Luc Steegmans
en Gerard voor de foto's.

De resultaten – soorten en aantallen per monsterpunt.

	1 - Galdermansmolen - woelkom	2 - Galdermansmolen - vistrap	3 - Keyartmolen afwaarts brugje B&B	4 - Keyartmolen - woelkom	5 - Centurm - brug tot brug	6 - Kasteelmolen Itterdal naar woelkom	7 - Kasteelmolen - uitstroom bypass	8 - Pollismolen - samenvloeiing	**Totaal per soort**
10D-stekelbaars	2	2	6		1				11
3D-stekelbaars	27	38	92	15	13			12	197
Baars	13	12	4	1	5	2	7		44
beekprik		1	5		6	11		55	78
Bermpje	11	45	228	45	298	80		83	790
Blankvoorn	11	3			5	40	8	1	68
blauwbandgrondel			5			1	1	1	8
goudvis	2			1					3
kopvoorn				1	9	9	8		27
Koy-karper						1			1
paling					1	1	4		6
rietvoorn		37	2		1				40
Riviergrondel	27	11	15	17	3	7			80
Serpeling	10	34	3	4	23	28	1	2	105
Vetje	14	9							23
Zonnebaars	4						1		5
zwartbekgrondel		1	2						3
Totaal per locatie	121	193	362	84	365	180	30	154	1489

Een mooie paling

Dinsdag 15 augsutus – de Bosbeek – vormingsactiviteit JNM.

Anna Schneider, lid van onze Vissenwerkgroep en verantwoordelijke voor JNM Limburg en zelf ook bezig met vissen via Natuurpunt, sprak mij in het begin van het werkjaar aan om eventueel een vormingsactiviteit voor haar leiding te organiseren. Vermits zij op "kamp" waren in Opglabbeek en zich verplaatsten met de fiets werd gekozen om verschillende trajecten van de Bosbeek te bemonsteren.

Na de prospectie vooraf leek mij maar één locatie waar mogelijk wat vis zou uitkomen geschikt, m.n. het traject vanaf de kruising Kasteelstraat tot net voorbij de instroom van de Kattenbeek. Op dit stuk van de Bosbeek waren mooie meanders met holle oevers en veranderlijke stroomkuilen terug te vinden. Hier moest vis zitten, dat kon niet anders. De trajecten stroomopwaarts waren eerder monotone ondiepe stukken met weinig variatie in het stromingspatroon van de beek. Ook zouden hier regelmatig bij stortregens overstorten in werking treden die zeker de kwaliteit van de beek sterk nadelig beïnvloeden, alhoewel dat niet uit de waterparameters af te leiden viel.

Daarom spraken we af om 9.30u op de parking van kasteel de Schans. De groep JNM-ers werd opgevangen door de aanwezige vaste leden van de Vissenwerkgroep. Bram Conings had zelfs de verplaatsing van aan de kust naar hier gemaakt. We hadden hem vooraf warm gemaakt met de zekerheid kwabaal te vangen. Hij had deze vissoort nog nooit gezien, vandaar. Luc Steegmans, Gerard Jannis, Henri Leynen, ikzelf en Anna Schneider en haar vriend Robrecht Debbaut namen de honneurs voor de Vissenwerkgroep waar.

Jos bood nog twee extra waadpakken aan. Op die manier konden toch zeker twee JNM-jongeren mee de beek in. De anderen konden vanaf de oever meevolgen. Sofie en Dries waren

de (on)gelukkigen. Na eerst nog een uiteenzetting over de werking en het doel van zulke bemonsteringen was het tijd om de beek in te stappen. Vanaf de Kasteelstraat was het traject in volgelvlucht dik 200m, maar de werkelijke lengte lag eerder bij de 600m. De weergoden waren ons nog maar eens slecht gezind en verrasten ons met een sappige onweersbui. Dat kon echter de pret niet drukken.

In het begin ging het er wat onwennig aan toe met de twee nieuwkomers in de beek maar dat veranderde vlug wanneer enkele visjes in hun net terechtkwamen en zeker wanneer de eerste kwabaal boven water kwam. Met 34cm was het een tussenmaatje. Bram kon zijn geluk niet op en maakte achteraf prachtige foto's. Ook vingen we nog snoeken, stekelbaarsjes, serpelingen, blankvoorns en bermpjes. Tel daarbij op nog enkele baarsjes en rietvoorns. Over het ganse traject werden nog 5 kwabalen gevangen. In een diepe kolk van een buitenbocht van een meander met diepe holle oevers werden zelfs 6 mooie snoeken bovengehaald, allemaal met een lengte tussen 50 en 65cm. Tussendoor werden al een 5 tal kleinere snoeken verschalkt. Die werden onmiddellijk op de meetplank gelegd en kregen meteen hun vrijheid terug ver buiten het spanningsveld van het elektro-apparaat. Rond de middag konden we afronden. Tijdens de picknick werd er nog nagepraat over voor sommigen een onvergetelijke voormiddag. Wij hopen dat op die manier "de vissenmicrobe" op sommige van de deelnemers is overgeslagen. Dat zal de toekomst moeten uitwijzen. Gerard die al actiefoto's genomen had, stond ook in voor de groepsfoto. Aan allen van harte bedankt en misschien tot ziens.

Wat ook opviel bij deze bemonstering was dat op plaatsen waar ophoping van slib zich manifesteerde een rioolgeur boven kwam bij het doorwaden van de beek. Dat is zeker te wijten aan de vele overstorten stroomopwaarts. Dit komt zeker niet ten goede aan de kwaliteit en het leven in de beek. Hopelijk kan hier in de toekomst aan verholpen worden, zeker nu de Bosbeek als een speerpuntgebied in Limburg geselecteerd is.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever

Met dank aan Luc Steegmans.

Baars	5	Serpeling	26
Bermpje	28	Snoek	11
Blankvoorn	53	3D-stelembaars	54
Kwabaal	6	10D-stekelbaars	1
Rietvoorn	4		

Kwabaal – 54cm

Woensdag 30 augustus 2017 – Schuilenweyers Resterheide Hechtel-Eksel.

Op vraag van Theo Geuns, conservator van het natuurgebiedje Resterheide, had de LIKONA-Vissenwerkgroep toegezegd om een inventarisatie uit te voeren op enkele poelen/vennen en de grote vijver. Plaatselijk wordt het gebiedje de Schuilenweyers genoemd. Dit gebied grenst aan de Bollissenbeek die deel uitmaakt van het stroomgebied van de Dommel, dus het Maasbekken. In het gebied is heel wat biodiversiteit terug te vinden en die wil Theo alleen maar versterken en uitbreiden. Vooral de knoflookpad en de boomkikker zullen in de toekomst speciale aandacht krijgen.

Henri Leynen, Luc Steegmans, Jos Eykens, Chris Onkelinx en Rigo Ceelen voor de LIKONA-Vissenwerkgroep met Theo Geuns en collega en Luc Winters die de groep compleet maakten, maakten de dienst uit .

Vooraf waren we gaan verkennen met achteraf het idee dat er vrijwel zeker op de poelen/vennen nagenoeg geen vis zou aangetroffen worden. Het achterste stukje stond zo goed als droog. Daar hadden met zekerheid de reigers en andere visetende vogels al hun best gedaan. Hier konden we kennismaken met moerashertshooi in bloei, met zijn specifieke geur en heel wat andere bijzondere moerasvegetatie.

De bovenste poel

Iets hogerop stond meer water in de poel en werden kleine visjes waargenomen. De waterkolom boven de dikke modderlaag was erg beperkt. Hier werden massaal kleine hondsvisjes opgeschept. Dat is ook de enige vissoort die in zulke watertjes kan leven – erg ondiep, vermoedelijk weinig zuurstof, een watertemperatuur van 21°C, een geleidbaarheid van 150µS/cm en een pH van 6,1. Volwassen exemplaren werden niet waargenomen. Daarom denken wij dat het hier gaat om dwerggroei. De ijsvogel zal er wel bij varen. Enkele hogere, droge takken in de oeverzone zou deze vogelsoort bij zijn zoektocht naar voedsel goed van pas komen.

Even werd overgestapt naar de Bollissenbeek. Het waterniveau stond erg laag en met geen enkel bodemprofiel in de bedding had het weinig zin deze strook te bemonsteren. Om die reden zochten we de passage met de Dierstersedijk op. Daar werd een dieper stukje over 10m onder de loep genomen. 1 baars (12cm), 1 Amerikaanse dwergmeerval (9cm) en een 6 tal hondsvisjes (5 à 10cm) waren het resultaat. De watertemperatuur bedroeg 16,4°C met een geleidbaarheid van 290µS/cm en een pH van 6.

Dat wisten we dan ook weer. We zakten dan af naar de "grote vijver" in het gebiedje: een mooie vijver, in de oeverzone begroeid met massaal moerashertshooi, een beetje riet en enkele eilandjes van grote lisdodde met verder nog hier en daar overhangende takken en bramen. Er was weinig geweten omtrent de diepte, de bodemgesteldheid en het visbestand. Vooral de diepte en de bodemgesteldheid baarden ons vooraf zorgen. Vandaar dat we, als het nodig zou zijn, over een bootje ter ondersteuning konden beschikken.

Het midden van de vijver, een open gebied, was relatief ondiep met een vaste bodem en weinig slib. Hier waren geen begroeiing en praktisch geen vissen te bespeuren. Daarom beperkten we ons tot de oeverzone van de vijver die voor ¾ van de lengte bemonsterd werd. Van onder de drijvende pollen moerashertshooi kwamen met enige regelmaat kleine visjes te voorschijn. Af en toe ontsnapten grotere exemplaren. Dat bleken achteraf vooral mooie zeelten te zijn. In

De grote vijver

de verlande, aangeslibde, ondiepe, opgewarmde zones lieten vooral vrij veel hondsvisjes en broed van zonnebaarsjes zich opmerken. Hier en daar moesten we, om geen water te scheppen in onze waadpakken, diepere zones ontwijken. Uiteindelijk konden we toch wat visjes de meetbak laten passeren. Alle gegevens werden nauwkeurig genoteerd (zie tabel). De gevangen vissen werden netjes teruggezet.

De watertemperatuur van de vijver bedroeg 25°C, de pH 6,24 met een geleidbaarheid van 245µS/cm. Het water was licht teekleurig wat wijst op een veenachtig gebied. Het diepste gedeelte bevond zich aan de noordzijde. Daar was ook vrij veel modder waar te nemen. Volgens Theo moest daar ook ergens een verstopte overloop steken. Vroeger waren al de vijvers in cascade aangelegd. Om de waterhuishouding binnen het natuurgebied te optimaliseren, zou dit allemaal best terug in kaart gebracht en hersteld moeten worden.

De resultaten van de vangsten in tabelvorm. (MSS = massaal).

Rietvoorn	51	Baars	15
Zonnebaars	58	Zeelt	13
Hondsvisjes	MSS		

Algemeen kunnen we besluiten dat, vermits er sinds de aanleg van de vijvers, geen drastische beheerswerken zijn uitgevoerd (bron: Theo Geuns), het bestaande visbestand in evenwicht is in functie van de draagkracht van de vijver. Een goed bestand voor predaterende winterwatervogels.

Rond 13.00u konden we op het prachtige terras van de plaatselijke visclub onze boterhammetjes opeten met een lekker pintje, aangeboden door Theo. Daar hadden we een mooi zicht op de goed verzorgde visvijvers met een 30-tal grazende Canadese ganzen op de voorgrond. Bedankt aan alle medewerkers van de dag.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

Met speciale dank aan Luc Steegmans.

Zaterdag 9 september 2017 – Watering Lommel-Kolonie.

De LIKONA-Vissenwerkgroep had in 2005 al eerder verschillende locaties in de Watering bemonsterd. Gezien de omvang van het project werd dat toen over verschillende dagen gespreid. In samenspraak met de plaatselijke vereniging van Natuurpunt en tevens beheerders van het gebied en met toestemming van de Stad Lommel mochten we dat dit jaar nog eens overdoen. We zouden dan zoveel als mogelijk dezelfde punten en/of waterloopjes met het draagbaar elektro-apparaat bemonsteren.

Nu ook werd de bemonstering over een 5-tal dagen verdeeld. Op 6 maart, 24 maart en 4 juni waren we hier al te gast, met dank aan Luc Winters. Voor vandaag hadden Gerard Jannis en Henri Leynen een goed gevuld programma met niet minder dan 10 monsterplaatsen uitgewerkt. Omstreeks 9.15u in de ochtend begonnen we er aan.

Een deel van het materiaal werd overgeladen in de bestelwagen van Gerard en de rest zat in de wagen van Jos. Verder waren Luc Steegmans (vm), Rigo Ceelen, Guido Jansen en Willy Pardon (nm) van de partij. Wat het geworden is, vind je terug in onderstaande tabel.

Alle locaties samen brachten 466 stuks, verdeeld over 17 soorten, op de meetplank. Opvallend waren de beekprikken: 5 stuks op de Elsenloop (vorige keer 1 exemplaar) en 1 exemplaar op de Beekloop, wat toch wel verrassend was. Verder waren we aangenaam verrast om 16 zeeltjes te kunnen vangen. De 26 snoekjes mochten er ook zijn. Als ingeburgerde, uitheemse soorten, ik noem het niet graag exoten, zijn opvallend aanwezig de talrijke kleine marmergrondels (54) en de zonnebaarsjes (57). De marmergrondels zijn ongetwijfeld via het kanaalwater op deze waterloopjes geraakt. We hebben geen enkel volwassen exemplaar waargenomen. Moeten we dan stellen dat het dwerggroei is of worden ze weggegeten door de talrijke kleine snoekjes? De 10 mooie Amerikaanse hondsvisjes zaten enkel op de Elsenloop en vormen

daar zeker geen gevaar voor de inheemse fauna. Op monsterplaats 7 vingen we nog een mooie spiegelkarper van 47cm.

In het algemeen kunnen we stellen dat de verschillen in vangsten per locatie vooral te wijten zijn aan de toestand van de beek zelf. Dat heeft vooral te maken met de verschillen in het bodemsubstraat, het stromingspatroon, de waterkolom (diepte), de begroeiing met water- of moerasplanten in de beek en de aanwezigheid van allerhande invertebraten. Sommige trajecten zijn door de dikke modderlaag moeilijk doorwaadbaar. Andere monsterplaatsen hebben dan weer niet meer dan 15cm water met weinig schuilgelegenheid en veranderlijke stromingspatronen. In zulke zones met kraakhelder water hoef je niet veel vissenleven te verwachten, wat ook gebleken is. Eigenlijk zouden alle locaties er moeten uitzien zoals in punt 7. Een verschillend stromingspatroon bepaalde hier het uitzicht van de beek waardoor de beek een schoolvoorbeeld is van hoe het overal zou moeten zijn. De beek heeft hier helder, dieper water (50 à 60cm) met afwisselend hogere en lagere water- en moerasplanten. Watervlokreeftjes, libellenlarven en ander waterleven hebben hier voldoende schuil- en opgroeimogelijkheden. Het visbestand, zij het in niet zo'n grote densiteiten, was perfect in evenwicht. Dat zou overal zo moeten kunnen.

Je kan verder uit de gegevens in de tabel afleiden dat de verschillen in de waterparameters tussen de verschillende locaties niet zo groot zijn. Enkel in de Elsenloop was de geleidbaarheid een stuk lager.

Omstreeks 17.00u sloten we af met een natje in het Wateringshuis aangeboden door Luc Winters, waarvoor dank. Op 30 september staat de Grote Fossé nog op het programma. Dan hebben we de grote middelen nodig. Als alles goed gaat, krijgen we hiervoor hulp uit Nederland. Ik kijk er al naar uit.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

		1	1A	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot.
1	10D-stekelbaars							1					1
2	3D-stekelbaars			17		2	4	7		1			31
3	Am. hondsvis							10					10
4	Am. zonnebaars				7	4	26	1	8	5		6	57
5	baars		1	1	1				2	2			7
6	Beekprik					1		5					6
7	Berm	5	3		24	39	26			5	2		104
8	blankvoorn	10	34	5	10		15		1	1		13	89
9	brasem											1	1
10	karper								1				1
11	kolblei											2	2
12	marmergrondel	6	15		9	7	12		1	3		2	55
13	paling		1								1		2
14	rietvoorn		7								2	9	18
15	riviergrondel	4	3				12		13	6	2	2	42
16	snoek	3		2	2	4		1	11	3			26
17	zeelt		1	1	2	2	2		3	3			14
													466
	Watertemp. °C	17,3		16,3	16,2		17,2	15,2	16,2		18,1	18,2	
	pH	7,7		7,38	7,6		7,69	7,12	7,55		7,71	7,82	
	geleidb. µS/cm	910		726	706		726	457	716		771	737	

Met dank aan Guido en Gerard voor de foto's en Luc voor de aanpassing van de tekst.

Maandag 18 september – Asbeek en zijbeekjes, Pietersheim Lanaken.

Op vraag van Bart Hoelbeek, duurzaamheidsambtenaar van de gemeente Lanaken, is deze activiteit mee opgenomen in de planning van de LIKONA-Vissenwerkgroep. De reden van bemonstering werd door Bart als volgt omschreven: "*Het continue gewijzigd waterbeheer op Domein Pietersheim zorgt voor aanslepende discussies tussen de visclub, Natuurpunt, de gemeente en ANB. Een gebrek aan kennis met betrekking tot de vislevensgemeenschap in de Asbeek en haar zijtakken bemoeilijkt het hele proces (= geen objectieve gegevens)*".

De weersverwachtingen waren die dag niet al te schitterend. Het zou een zwaar bewolkte, druilerige dag worden met een paar pittige plensbuien. En zo geschiedde. Dat kon de deelnemers: Henri Leynen, Rigo Ceelen, Luc Steegmans, Jos Eykens, Bart Hoelbeek en Eric Verhoeven (Natuurpunt) niet tegenhouden. Bart had het programma punctueel uitgewerkt (zie kaartje).

Overzicht staalnamepunten Asbeek en zijtakken

Geopunt Vlaanderen, 1/5.700

1. Weiland aan Sportstraat
2. Langs tuinen Waterstraat
3. Toevoer visvijver vanaf verdeelwerk
4. Afvoergracht visvijver tot duiker
5. Samenvloeiing afvoergracht en zijtak (verdeelwerk)
6. Hermeandering tot aan verdeelwerk
7. Verdeelwerk tot aan duiker knuppelpad
8. Vanaf woning tot aan duiker Sprokkelstraat

Punt 1 – de Asbeek door het weiland was helemaal dichtgegroeid. Daar kan zelfs geen stekelbaars door. Om de beek hier op te waarderen zou die best met een open maaibalk geruimd worden. Het maaisel best afvoeren.

Punt 2 – Hier is de Asbeek fel beschaduwd. Organisch materiaal genoeg met een dikke modderlaag tot boven kniehoogte als gevolg. Bij het doorwaden kwam een sterke geur van rotte eieren naar boven. Hier was niets leefbaars waar te nemen.

Punt 3

Punt 3 – De toevoer naar de visvijver was qua modderlaag al niet veel beter. Her en der was vanuit de oever wat begroeiing aanwezig met daaronder wat kleine baarsjes en 2 kleine zonnebaarsjes als resultaat.

Punt 4 – Na de visvijver was er minder modder aanwezig. Waar iets meer water stond, werden baarsjes (4), zonnebaarsjes (25), riviergrondels (12) en 1 giebeltje bovengehaald. Vermoedelijk zijn dat visjes die van de vijver afkomstig zijn.

Punt 5 – Aan de samenvloeiing van de afvoergracht en een zijtak bestond de bodem al uit fijn zand. Het water was niet al te diep. In een iets dieper putje werden 28 riviergrondels, 2 zonnebaarsjes + broed en 2 schubkarpertjes genoteerd, vermoedelijk ook afkomstig van de vijver.

Punt 6 – De hermeandering van de Asbeek oogt heel mooi en is ook goed onderhouden. De oevers netjes gemaaid, de beekloop met steenpuin en geen overhangende bomen en/of stuiken. Met iets meer water in deze meander is dat wel een prachtige biotoop voor bermpje en riviergrondel. In deze toestand werd enkel broed van 3D-stekelbaars waargenomen.

Punt 7 – Het traject boven het verdeelwerk tot aan het knuppelpad leverde buiten een paar 3D-stekelbaarsjes niets op.

Traject 8 – De bodem en de bedding van het traject vanaf de woning tot aan de duiker bij de Sprokkelstraat benaderen de biotoop voor beekprik. Bij een vroeger bestaand stuwtje werden 1 zonnebaarsje, 5 schubkarpertjes en een 3 tal 3D-stekelbaarsjes bovengehaald.

Punt 6

Punt 8

Algemeen kunnen we stellen dat qua visdiversiteit weinig spectaculairs vast te stellen is. Dat is haast onmogelijk door o.a. een te laag waterniveau, veel slib (organisch materiaal) vooral voor de vijver en te weinig afwisseling in het stromingspatroon. De gemeten parameters pH en geleidbaarheid zijn relatief goed, zonder noemenswaardige uitschieters.

Sommige stroken lenen zich voor bermpje, riviergrondel en beekprik (traject 7 en 8). Misschien kan een onderhandeling met ANB hiervoor een oplossing bieden. Om de ecologische toestand van de overige trajecten op te krikken, kunnen die trajecten best drastisch aangepakt worden. Slibruiming en onderhoud dringen zich op. Als het even kan, is een afwisseling in het stromingspatroon met dieper water wenselijk. Dit is gemakkelijk haalbaar door hier en daar een dikke steen of boomstronk in de bedding te plaatsen.

Met dank aan Bart Hoelbeek, Eric Verhoeven en alle medewerkers van de LIKONA-Vissenwerkgroep.
Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

Punt 7

Veldrapport LIKONA-Vissenwerkgroep	Locatie: Domein Pietersheim Asbeek en zijbeekjes 18 september 2017	Volgnummer 1

Waarnemers: Luc Steegmans, Rigo Ceelen, Henri Leynen, Jos Eykens (Vissenwerkgroep) en Bart Hoelbeek (Lanaken) en Eric Verhoeven (Natuurpunt).

Coördinaten

Vissoorten

	Soort	Aantal exemplaren
	Punt 1 en 2	
	Nihil	
pH = 6,65	T° = 13°C	geleidb. = 673µS/cm
	Punt 3	
18	Baars	18
2	Zonnebaars	2
	Punt 4 – na visvijver	
4	Baars	4
25	Zonnebaars	25
12	Riviergrondel	12
1	Giebel	1
pH = 6,45	T° = 13°C	geleidb. = 360µS/cm
	Punt 5	
28	Riviergrondel	8cm – 6 9cm – 9 10cm – 9 11cm – 2 12cm – 1 15cm – 1
2	Zonnebaars	2 + broed
2	Schubkarper	10cm - 2
pH = 6,75	T° = 12°C	geleidb. = 420µS/cm
	Punt 6 – meandering	8
8	3D-stekelbaars	
pH = 6,71	T° = 12,9°C	geleidb. = 465µS/cm

Vissoorten

	Soort	Aantal exemplaren
	Punt 7 – boven stuw	
2	3D-stekelbaars	2
	Punt 8 - bij stuw	
1	Zonnebaars	1
3	3D-stekelbaars	3
5	Schubkarper	5

Punt 6 – mooie meandering en goed onderhouden – ideaal voor bermpjes.

Voor de visvijver (punt 1, 2 en 3) – vooral dikke, stinkende modderlaag – weinig vrij water boven de modderlaag – geen structuur.

Punten 7 en 8 – mooie stroken met zanderige bodem en fijn grind. Ideale biotoop voor "beekprik".

Zondag 24 september – Vistrap 't Mulke, Warmbeek – Chap'eau.

De aanleiding van dit evenement staat hieronder beschreven
(bron: https://www.uitinvlaanderen.be/agenda/e/chap-eau-2017).

"Op 24 september organiseert Aquafin voor de vierde keer Chap'eau. Aquafin is de Vlaamse afvalwaterzuiveraar en wil met dit initiatief de verbeterde waterkwaliteit in Vlaanderen vieren. In 2014 stond de sterk verbeterde waterkwaliteit van de Kleine Nete in Kasterlee centraal. Het jaar nadien trokken we naar Kruibeke waar dankzij een propere Schelde na 30 jaar weer otters gespot waren. Vorig jaar vierden we in Overijse dat zuiver water terug aanwezig is in de stad. Dit jaar zetten we de Warmbeek in de spotlights. Deze beek stond in 2016 op plaats vier in het waterrapport 'Levende beken' van Natuurpunt en voldoet bijna aan alle milieudoelstellingen. Het is een beek vol leven die bewijst, dat als iedereen zijn steentje bijdraagt, goede waterkwaliteit geen utopie is.

Aquafin viert de inspanningen die geleverd worden voor propere waterlopen en een leefomgeving in harmonie met water. Kom mee genieten van een dag vol sport en ontspanning langs de Warmbeek in Hamont-Achel. Kies uit mountainbike, fietsen, wandelen of een natuurloop in de bossen en zandduinen van Hamont-Achel.

Er is animatie voor jong en oud. Kinderen kunnen zich laten schminken, zich uitleven op de trampoline of lopen over water in reuzeballen. Er zijn XL-spelen zoals Kubb, Mikado en ringwerpen en een zoektocht. VMM, Natuurpunt, provincie Limburg en de projectgroep Warmbeek zijn aanwezig met een infostandje en aan de Aquafin tent kom je alles te weten over het waterzuiveringsproces en microscopie. Je kan zelf een vers vruchtensapje maken met een sappentrapper, proeven van insecten of aanschuiven bij één van de eetkraampjes of barbecue. Proef zeker ook ons Chap'eau-biertje!"

De LIKONA-Vissenwerkgroep stond in voor het uitbouwen en bemannen van een infostand, samen met VMM, ter hoogte van 't Mulke aan de vistrap op de Warmbeek. Om 8.00u stonden we al paraat met onze aquariums. De vissen moesten dan nog gevangen worden. Daarvoor stapten we even later in de beek. Pat Schuurmans, Rigo Ceelen, Henri Leynen en Jos Eykens maakten de dienst in de beek uit. Guido Valckeneers stond dan weer te pronken bij de aquariums en keek erop toe dat hier niets mis kon gaan.

Het eerste traject werd afgebakend vanaf de instroom met de Warmbeek tot 2 vistrappen benedenstrooms de brug. De bedding bestond hier voornamelijk uit aangespoeld fijn zand. Van de met steenpuin aangelegde paairichels was niet veel meer te merken. Het kraakheldere water was relatief ondiep met weinig variatie en gevormde stroomkuilen. Toch konden we, buiten een prachtexemplaar van kopvoorn (+ 40cm) heel wat (kleinere) vissen verschalken. Deze werden dan ook per soort in de verschillende aquariums gezet. Zo werden serpeling, kopvoorn, baars, beekprik, riviergrondel, blankvoorn, bermpje, vetje, 3D en 10D-stekelbaars en een paar (kleine) marmergrondels in de ingerichte aquariums voorgesteld. Het zag er mooi uit en het was voor heel wat mensen hun eerste kennismaking met zo'n grote diversiteit aan soorten. In de eerste vistrappen konden een 10-tal mooie beekprikken, waarvan er eentje naar het volwassen stadium gemetamorfoseerd was, bovengehaald worden. De verschillen met het larvenstadium waren groot. Dat zou de toelichting omtrent de levenswijze van beekprikken voor de bezoekers vergemakkelijken.

Rond de klok van elf mochten we al grote groepen wandelaars aan onze stand verwelkomen. Het mooie weer speelde zeker in de kaart van de inrichters. Een tweede bemonstering van een tweetal vistrappen werd aangevat. Daarvoor stapten Alain Vandelannoote en zijn nieuw diensthoofd Jan van Aquafin mee de beek in. Voor Alain was dit opnieuw een 'kennismaking' met zijn eerste liefde. Hij zou ons die dag verder blijven assisteren. In al deze drukte werd er gefilmd, werden kiekjes geschoten en interviews afgenomen en zo hoort dat ook.

De twee vistrappen bestonden uit diepere stroomkuilen met verschillende stromingspatronen, wat interessanter bleek voor iets grotere vissen. Vooraf had een prachtige goudwinde zich laten opmerken, maar die werd niet gevangen De gevangen vissen, zonder nieuwe soorten, werden voor het grote publiek op de meetplank gelegd, gemeten en op een paar uitzonderingen na om de aquariums bij te vullen, netjes teruggezet. Hierbij werden de kenmerken van de soorten telkens toegelicht. Ondertussen was het middag geworden. Om de innerlijke mens te versterken, moesten we een stukje naar de bevoorrading te voet afleggen. Het frietje smaakte, het Chap'eau-bier werd geproefd en we constateerden dat het goed was.

Bij onze terugkeer was alles nog netjes in orde. Dat hadden we van Guido ook niet anders verwacht. Bij een volgende toestroom van bezoekers werd het laatste traject van de vistrappen aangevat. Kenmerkend voor deze vistrappen waren ook de diep uitgespoelde stroomkuilen, met in de oeverzone waterplanten. Bij de eerste elektroshock in de oever wisten we een prachtige, dikke paling van maar liefst 95cm te verschalken. Eentje die nog dikker leek, wist te ontsnappen. Een snoekje en een Amerikaanse hondsvis werden buiten de 'klassieke" soorten nog gevangen wat de soortenrijkdom van vandaag op 15 soorten bracht. De dikke paling was uiteraard één van de publiekstrekkers. Druk, druk, druk ... rond de gezamenlijke stand met VMM en veel belangstelling voor het vissenleven en de manier van elektrovisserij. Rond 17.15u vermindert de toeloop van bezoekers en konden we stilaan aan de opruim beginnen. De visjes werden met de nodige zorg uit de aquariums gehaald en teruggezet in het vak van de vistrap waar ze werden gevangen. Na alles ingeladen te hebben, passeerden we nog even het evenemententerrein aan de Tomp, vooraleer de weg huiswaarts aan te vangen. Een dag om nooit te vergeten.

Door deze activiteit heeft de LIKONA-Vissenwerkgroep haar bijdrage geleverd om het vissenleven bij het grote publiek onder de aandacht te brengen. Als voorzitter mag ik ervan uitgaan dat dat gelukt is. Bedankt aan de inrichters dat we erbij mochten zijn. Bedankt ook aan alle

medewerkers voor de inzet en de uitstraling naar het grote publiek. Op de site Chap'eau 2017 zijn mooie actiefoto's van het hele gebeuren te bekijken. In onderstaande tabel kan je de gevangen soorten en hun aantallen zien.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens,
Voorzitter/verslaggever

Zaterdag 30 september – Grote Fossé, Lommel-Kolonie.

Deze bemonstering kaderde in het geheel van het onderzoek naar de visfauna in de Vloeiweiden en de aanvoer van water via de Grote Fossé, naar analogie met 2005. Dit was tevens ook de laatste activiteit in dit geheel.

Ondanks het druilerige, koude weer en de slechte weersvoorspellingen was er alleszins voor dit evenement een grote opkomst. Buiten de vaste medewerkers van de LIKONA-Vissenwerkgroep mochten we ook nog Koen Duchesne, Geuens Marc, Caputi Berto, Eric Vanderhoeven, Maarten de Wilde, Geuens Theo en Schlechteweg Jonas verwelkomen. Jan Jeucken had geen enkele moeite gespaard om met de motorboot en de gehele uitrusting naar Lommel-Kolonie af te zakken. Uiteraard zijn wij hem daar zeer dankbaar voor.

De boot werd in eerste instantie op de hoek van de Wateringsstraat te water gelaten. Jos Eykens en Henri Leynen zouden van op de boot, onder de deskundige leiding van Jan Jeucken, de elektrovisserij op zich nemen. Ondertussen maakten Rigo Ceelen, Guido Jansen en de nieuwkomers alles klaar om, een keer terug aan wal, de gevangen vissen te verwerken. Paul Indenhoek en Luc Winters kwamen ook even goeiedag zeggen.

De verwachtingen waren hoog gespannen. Toch vielen de vangsten best tegen. De Grote Fossé was helemaal met hoge bomen overgroeid. Door het weinig binnenvallend licht was er weinig plantengroei te bespeuren. De beschoeide oevers boden ook weinig schuilplaatsen voor de aanwezige vissen. Na ongeveer 300m lag er een boom dwars over de beekloop. Daarom moesten we rechtsomkeer maken. Ondertussen

werd ook de rechteroever afgevist. Dit leverde iets meer visjes op. Bij het vissen spong er ineens een dikke snoek (± 75cm) de boot en de visbak in, om er dan weer even snel uit te springen en zich uit de 'vinnen' te maken. Zoiets geloof niemand, maar toch gebeurde het.

Eens terug aan wal, kon het sorteer-, meet- en schrijfwerk beginnen. De boot werd ondertussen "getrailerd" om de volgende locatie aan te kunnen doen. De taken werden verdeeld. Gelukkig waren we met veel volk wat scheelde bij het sorteerwerk. De resultaten waren al bij al niet mis: grote aantallen (kleine) blankvoorn, 13 snoekjes en een paar mooie brasems en zeelten. Samen 13 soorten en 1 mooie gevlekte Amerikaanse rivierkreeft.

De toon was gezet voor traject 2. Jan Jeucken moest alle rijkunsten uit de kast halen om de boot opwaarts de Grote Fosséstraat te water te laten. Maar het lukte. Met dezelfde werkwijze was het de bedoeling om het traject vanaf hier tot aan het kanaal af te werken. Weer een omgevallen boom over het water belette dat. Ondertussen werd de linkeroever tot aan deze obstructie afgevist. De resultaten waren barslecht om dezelfde opgesomde redenen als bij traject 1. Met weinig natuurlijke schuilplaatsen, kraakhelder (ondiep) water en overgroeid met hoge bomen kon je weinig anders verwachten.

De rechteroever zag er beter uit. Door de overhangende braamstruwelen, soms wel om en bij 1m, werden de verwachtingen iets hoger ingeschat. Ook dat viel niet echt mee. Buiten een drietal kleine stroken gerekend, was het daar scheppen geblazen. Zo op het eerste zicht allemaal blankvoorns, maar dat moest blijken bij het sorteren. Terug aan de kant, stond alles klaar.

Zeelt - mannetje

Dikke baars

Guido Jansen had ondertussen de "catering" verzorgd. Voor alle aanwezigen was er lekkere vissoep, bruin brood met kaas, pudding en voor de liefhebbers zelfs nog koek, frisdrank en/of een pintje. Ik kan je verzekeren dat dat smaakte.

Jan Jeucken maakte de boot proper. De rest van het team verdeelde zich in twee groepjes om alle vis naar goede gewoonte te verwerken. 11 soorten met het overgrote deel aan blankvoorns werden ter meting op de meetplank aangeboden. Alles werd netjes genoteerd en naderhand met de nodige zorg teruggezet.

Met wat hulp werd de boot terug op de trailer gezet en nam Jan Jeucken afscheid. Bij deze wil ik hem in naam van LIKONA en de Vissenwerkgroep van harte bedanken. Zonder hem zou dit niet gekund hebben. Wij weten wel dat hij graag naar Belgisch Limburg afzakt, maar je moet het nog doen ook. Klasse Jan en tot de volgende.

Zwartbekgrondel

Gevlekte Amerikaanse rivierkreeft

Tijdens de afvissing werden er ook foto's gemaakt. Met het slechte weer was dit geen sinecure. Bedankt Guido Jansen en Caputi Roberto, ook voor het doorsturen ervan. Theo, Marc en nog een paar van de andere deelnemers hielden het hierna voor bekeken. Bedankt mannen.

Rigo Ceelen, Henri Leynen, Jos Eykens en Guido Jansen visten met de ondersteuning van de vrijwilligers op de kant nog een 25m traject af, stroomafwaarts de bodemval aan de brug van

de Grote Fosséstraat. Dat gebeurde met het draagbaar elektroapparaat. Dat leverde nog 7 soorten, zonder nieuwigheden, op. Ook deze werden nog netjes "verwerkt" en teruggezet.

Samengevat was het ondanks het barslechte weer uiteindelijk nog een mooie visdag. De resultaten vind je in de afgebeelde tabel. De enthousiaste nieuwkomers waren zeker een pluspunt. Hopelijk blijft het niet bij deze ene keer. Alleszins hebben we afgesproken iedereen op de hoogte te houden van alle activiteiten van de Vissenwerkgroep, zodat ze mee kunnen instappen als het hen uitkomt. We kunnen jullie zeker gebruiken. Toch wil ik nog meegeven dat de vangsten en de manier van werken van vandaag zeker niet representatief zijn voor al onze andere activiteiten, integendeel.

Met speciale dank aan Guido Jansen, Jan Jeucken en Luc Steegmans, ben ik een fiere voorzitter. Aan alle medewerkers bedankt voor jullie inzet en interesse.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever

Vissen op de meetplank

Sfeerfoto

Parameters	pH	Temperatuur	Geleidbaarheid
Traject 1	7,52	17,0°C	572µS/cm
Traject 2	7,70	17,2°C	554µS/cm

		Traject 1 – 300m	Traject 2 – 500m	Traject 3 – 25m
1	Alver	69	1	5
2	Baars	15	49	
3	Blankvoorn	262	414	41
4	Brasem	2		
5	Kolblei	1	1	
6	Marmergrondel	2	7	2
7	Pos	2	6	
8	Rietvoorn	4	2	2
9	Riviergrondel	27		2
10	Schubkarper		1	
11	Snoek	13	3	1
12	Vetje	4		
13	Zeelt	2		
14	Zonnebaars	8	5	2
15	Zwartbekgrondel		7	

Maandag 9 oktober 2017 – de Voer en mondingen van zijbeken.

Naar de Voerstreek afzakken is altijd een beetje vakantie. Met zijn mooie dorpskernen, glooiende weilanden en bossen, met kronkelende beekjes is het vakantiegevoel niet ver weg.

Laat nu een paar van die kronkelende beekjes net de reden zijn om de verre verplaatsing te maken. We waren immers benieuwd of de beekdonderpad nog terug te vinden was in de Voer en de zijbeken ervan. Dik twee jaren geleden werd de aanwezige populatie gedecimeerd door een geregistreerde vervuiling, zonder gevolg voor compensatie.

We spraken om 8.30u af op de carpoolparking van Diepenbeek en/of om 9.30u aan de kerk van Moelingen. Vooraf werden we door de Provincie Limburg ervan op de hoogte gebracht dat een reporter ons de ganse dag en in de namiddag een fotograaf zouden volgen. Henri Syben, lid van de Provinciale Visserijcommissie Limburg, had te kennen gegeven dat hij er ook graag bij wilde zijn. Voor ons was dat geen enkel probleem.

Op de plaats van afspraak waren Dirk Eerdekens, Chris Onkelinx, Henri Leynen, Thierry Gaethofs, Jos Eykens, Luc Steegmans en Paul Indenhoek, allen vaste leden van de Vissenwerkgroep samen met Leen Raats (reporter) en Henri Syben. Er zouden nog twee studenten vanuit het PNC meegaan. Die hebben we niet gezien en er is vooraf ook geen contact geweest met hen. Dat kon voor ons de pret niet bederven.

Na kennis gemaakt te hebben, maakten we de verplaatsing naar de loop van de Voer aan de grensovergang met Nederland. Thierry had dat allemaal netjes voorbereid. De apparatuur en de tools werden in gereedheid gebracht. Vooraleer aan de bemonstering te kunnen beginnen, moesten we nog een flink stuk door een weiland stappen om aan de Voer te geraken.

De Voer – meetpunt 1

We zouden hier een traject van 50m bevissen. De verwachtingen waren hoog gespannen. Viel dat even tegen. De beek leek ons erg vervuild en dat werd ook bevestigd door enkele gemeten waterparameters en het zichtbare keukenafval. De resultaten waren navenant. 1 gekwetste beekforel, vermoedelijk door een reiger, 26 3D-stekelbaarsjes, veel met witte stip, en 2 bermpjes. Als dat een referentie zou zijn voor de verdere bemonstering, stonden we er niet goed voor. Afwachten maar.

Terug aan de auto's werd alles netjes terug ingeladen en reden we naar de plek waar de Noorbeek in de Voer uitmondt. Daar startten we de inventarisatie 10m voor en 50m na de samenvloeiing van de Noorbeek en de Voer. We hadden vrijwel direct prijs. De eerste beekdonderpadden waren een feit. Met de stenige ondergrond en obstakels in de beek was het opscheppen ervan niet zo eenvoudig. Uiteindelijk konden we op dit traject toch 116 beekdonderpadden, samen met 5 mooie beekforellen op de meetplank aanbieden. De taken werden

verdeeld. Op de oever maakte Thierry met enkele deelnemers erg gedetailleerde lijsten van de gevangen beekdonderpadden. Blijkbaar is dat nodig om naderhand geloofwaardige statistieken te kunnen opmaken. Luc, Jos en Dirk, gecoacht door Paul, bemonsterden nog een traject van 30m van de Noorbeek. De tuintjes van de aanpalende huizen eindigden in de beek, zo ook meestal het tuinafval. We wisten hier toch 73 beekdonderpadden te vangen. In het algemeen waren deze kleiner dan op de Voer. Misschien fungeerde de Noorbeek als opgroeiplaats voor juveniele beekdonderpadden. Beekvlokreeftjes waren in beide beken overvloedig en in alle formaten aanwezig. Henri Syben zag dat het goed was maar moest ons verlaten. Leen kon de onderlinge plaagstoten in de groep plaatsen en appreciëren. Dat bracht leven in de brouwerij. Op die manier blijft het plezant.

Ondertussen was het dik middag en het hongergevoel begon zich te manifesteren. We maakten eerst nog de korte verplaatsing naar Schophem. Hier stroomt de Voer aan de rand van het dorp en is van de weg afgeschermd door een meterhoge betonnen muur. De picknick smaakte. Ondertussen was Kristof de fotograaf ook gearriveerd.

Beekdonderpadden – foto Chris Onkelinx

Terwijl we terug in de beek stapten, begon Kristof vol passie actiefoto's te maken. Hier groeide overvloedig drijvende waterranonkel. Leen voelde zich ondertussen al thuis binnen de groep en werd mee ingeschakeld bij het noteren van gegevens. We hoopten over dit traject van 100m ook beekprik te vangen. Dit mocht niet zijn. Wel wisten we 206 beekdonderpadden, 9 3D-stekelbaarsjes en 3 beekforellen te registreren. Al bij al toch weer mooie resultaten.

Thierry moest de gevangen visjes nog allemaal "verwerken" terwijl hij ons eerst naar het Wad loodste. Dit is een ondiepe doorgang door de Voer voor o.a. landbouwvoertuigen. Deze locatie was ook de plaats waar door het INBO (Instituut voor Natuur en Bosonderzoek) een tiental jaren geleden 7 beekprikken gevangen werden. We deden alle moeite maar zonder resultaat. Misschien moeten we hier eens op een ander tijdstip in het jaar terugkomen. Kristof maakte nog enkele mooie shots met zijn fototoestel. Luc maakte hier ook een praatje met een paar lokale bewoners. Die wisten te vertellen dat er nog heel wat riolering rechtstreeks in de Voer uitkomt. Dat komt de waterkwaliteit zeker niet ten goede. Terug aan de auto's werd alle tuig weer netjes ingeladen om ons naar het volgende punt te verplaatsen.

Beekforellen

Hier moesten we over privéterrein om aan de monding van de Veurs in de Voer te geraken. Het traject werd afgebakend. We stapten 10m stroomafwaarts de samenvloeiing in de Voer en zouden tot de doorgang met de straat vissen. Het eerste stuk van het traject zette goed aan. Een bodemval van een twintigtal cm halverwege het traject was blijkbaar niet te overbruggen voor de beekdonderpadden. Dat konden we afleiden aan de vangsten bovenstrooms deze hindernis. Hier werd niets meer gevangen. 2 beekforellen en 3D-stekelbaarsjes, samen met 105 beekdonderpadden waren het resultaat van het ganse traject. Leen en Kristof hadden voldoende input voor hun opdracht en namen met een goed gevoel afscheid.

Maar wij moesten nog even doorzetten. Het traject van de Veurs vanaf de samenvloeiing in de Voer tot aan de straat brachten nog 1 beekforel en 79 beekdonderpadden boven water. Die werden ook nog netjes gemeten, opgeschreven en teruggezet in de Veurs.

De vermoeidheid begon al zichtbaar te worden, maar we waren vastbesloten nog een laatste monsterplaats aan te doen. Daar zou nog wel eens beekprik kunnen zitten. Stroomafwaarts de Commanderij in Sint-Pieters Voeren kronkelde de Voer door een golvend weiland met een grote boerderij. Hier zou twee jaren geleden ook de calamiteit met vissterfte plaatsgevonden hebben. De drinkpoelen werden uitvoerig bemonsterd op beekprik. Helaas wisten we er hier ook geen te vinden. Wel werden in de diepere stukken in het traject van 100m 72 beekforellen, 1 bronforel en enkele stekelbaarsjes gevangen. Deze forellen waren ontsnapte exemplaren van de kwekerij rond de Commanderij.

Al bij al konden we tevreden zijn met de grote aantallen beekdonderpadden op de verschillende monsterplaatsen met een totaal van 634. Te bedenken dat we bij het opscheppen ervan nog een groot aantal het hazenpad wist te kiezen.

De dag werd afgesloten met een drankje in de iets verderop gelegen drankgelegenheid de Cantarel. Hier werd nog even nagepraat om daarna de terugweg naar huis aan te vangen.

Ondanks het aangekondigde minder goede weer, was deze dag zonder neerslag met veel goesting en een fantastisch team voor de Vissenwerkgroep weer een van de topdagen van dit werkjaar. Met dank aan Thierry voor de uitwerking van het programma, Henri, Leen, Kristof Luc, Chris, Dirk, Paul en Henri voor het gezelschap en allen voor hun inzet. Je moet het toch telkens maar weer doen.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

Luc en Dirk

De Commanderij

De Noorbeek stroomopwaarts de monding in de Voer

Typische bodemval in de Voer →

Meetpunten	1	2	3	4	5	6	7	8
Beekforel	1	5		3		2	1	72
Bronforel								
Bermpje	2							
Beekdonderpad		116	71	206	57	105	79	
Snoek		1						
3D-stekelbaars	26			9	10	12		11

	pH	Watertemperatuur In °C	Geleidbaarheid in µS/cm
Meetpunt 1	8,25	12,5	1110
Meetpunt 8	7,7	12	668

Woensdag 25 oktober 2017 – Erkbeek, Hamont-Achel.

De duiker - Emmelenhoek

Deze activiteit werd aangekondigd als "laatste loodjes". De reden hiervan is vrij duidelijk. Op 29 juli stond de Erkbeek al eens op het programma, vooral het privédomein de L'Escaille, samen met de Hamonterbeek. Die dag bleven enkele monsterpunten van de Erkbeek achterwege.

Idem wat de Grote Fossé, in Lommel-Kolonie betreft. Op 30 september werden 2 lange trajecten met de boot bevist. De aftap van de Grote Fossé aan het kanaal Bocholt-Herentals werd toen wegens tijdgebrek niet aangedaan. De laatste 25m tegen het kanaal zijn doorwaadbaar. Vandaar dat dit traject nu mee in het programma opgenomen werd.

Op de plaats en uur van afspraak, ter hoogte van Camping het Wilgenhof, waren Jos Eykens, Luc Steegmans, Henri Leynen en Rigo Ceelen, vaste medewerkers van de LIKONA-Vissenwerkgroep samen met Ludo Bernaerts, uit interesse, Arne Christiaen en Matthias Peetermans, studenten groenmanagement PXL als stagiair, samengekomen.

Na kennis gemaakt te hebben, kon er gestart worden. Henri had de plaatsen met de nodige zorg voorbereid. Zo maakten we een eerste keer kennis met de Erkbeek, zijdelings Erkstraat (zie kaartje). Stroomafwaarts het brugje was de beek erg geruimd. Hier viel buiten enkele stekelbaarsjes niets te vangen. Stroomopwaarts was er niet geruimd. Daardoor hadden zich mooie stromingspatronen in de bedding gevormd. Matthias en Arne werden mee aan het werk gezet en maakten kennis met een materie die ze niet gewoon waren. Maar dat kon alleen maar een motivatie zijn om vol enthousiasme van het resultaat te genieten. 6 soorten werden gepresenteerd – bermpje (10), 3D-stekelbaars (47), 10D-stekelbaars (7), bittervoorn (1), riviergrondel (2), en marmergrondel (1).

De Erkbeek ter hoogte van de tennisterreinen – Emmelenhoek was als tweede monsterplaats ingepland. Ter plaatse konden we alleen maar vaststellen dat de Erkbeek hier bijna over de ganse lengte dichtgegroeid was met overwegend groot moerasscherm en grote egelskop. Enkel bij de duikers onder de weg en aan de overstortkleppen waren open, bevisbare plekken van een paar vierkante meter. Deze werden dan ook elektrisch bevist. De vangsten bleven dan ook eerder beperkt. Wel werd een mooie blankvoorn van 26cm bovengehaald. Leven, in de vorm van beekvlokreeftjes, was er in de plantenzones veelvuldig aanwezig. Ter hoogte van de Deken Dolsstraat verdween de Erkbeek ondergronds.

Voor het volgende punt verplaatsten we ons naar de grensovergang in de Toomstraat aan grenspaal 172. Hier vormt de Erkbeek de grens tussen België en Nederland. Volgens het bijgevoegd kaartje wordt ze hier Kranjesbeek genoemd. Zowel stroomop- als stroomafwaarts de straat was de beek drastisch geruimd. Een traject van 25 meter stroomafwaarts de straat werd bevist. Dat bracht enkel wat tien- en driedoornige stekelbaarsjes op. Het waterniveau, lees diepte, was ook niet van die orde dat we hier dikkere vis moesten verwachten.

De Erkbeek – volledig dichtgegroeid

Voor het laatste punt op de Erkbeek keerden we terug tot aan de kruising met Vloedstraat – zie aanduiding op het kaartje. De beek stroomde hier in een aangelegde bedding tussen de huizen. Ze oogde mooi met toefen ondergedoken waterplanten, weliswaar met weinig water. De bedding was met steenpuin bedekt en er was overal voldoende lichtinval. Dat moest "meer" vis geven. Jos en Arne gingen voorop met het elektroapparaat en Matthias volgde met het schepnet om onder de begroeiing nog visjes te kunnen bemachtigen. De resultaten lieten niet op zich wachten. Over een traject van 25m werden 25 mooie, dikke bermpjes, 12 riviergrondels en enkele stekelbaarsjes gevangen. Ook werden 2 kleine marmergrondels opgevist. Stroomopwaarts de weg leverde niets op. Hier was de beek volledig overgroeid met bomen, struiken en brandnetels. Het gevolg: geen plantengroei noch verandering in stromingspatronen, dus ook geen visjes. Een schoolvoorbeeld van hoe het niet moet.

Wat hier nog het meeste opviel, was een "rioolstank". Na wat zoekwerk vonden we een rioleringsbuis met grote diameter die onder de brug rechtstreeks in de beek uitmondde, wat uiteraard de waterkwaliteit van de beek niet ten goede komt..

Ondertussen was het al dik middag geworden. Rigo en Ludo moesten ons, wegens andere verplichtingen, verlaten. Vooraleer onze picknick aan te spreken, reden we terug naar de parking van Camping Wilgenhof. Ter plaatse maakten we gebruik van het terras om onze boterhammetjes met een tas soep binnen te spelen.

Bermpjes – punt 4

Algemeen kan gesteld worden dat de Erkbeek zoals zoveel kleine beekjes in Limburg erg weinig watervoerend is. Op plaatsen was ze volledig dichtgegroeid. De gemeten pH-waarden op de verschillende punten lag rond 7,5 met een temperatuur

van ±15°C. De geleidbaarheid in punt 1 lag met 772µS/cm vrij hoog, wat duidt op organische vervuiling. Riolering en overstorten zijn hier niet vreemd aan. Verder werden nog waarden opgemeten van 544 en 587µS/cm op monsterpunt 2 en 3. Op punt 4 werd niet gemeten.

	1	2	3	4
10D-stekelbaars	7	3	12	3
3D-stekelbaars	4	28	19	29
Bermpje	10	1		28
Bittervoorn	1			
Blankvoorn		1		
Marmergrondel	1			2
Riviergrondel	2	5		12
Watertemperatuur °C	15,2	14,7	14,9	
Zuurtegraad	7,52	7,37	7,67	
Geleidbaarheid µS/cm	772	544	587	

Woensdag 25 oktober 2017 – Grote Fossé, aftap.

Na de innerlijke mens versterkt te hebben, moesten we nog één monsterpunt afwerken, m.n. de aftap van de Grote Fossé in Lommel-Kolonie. Na de verplaatsing gemaakt te hebben en alle attributen in stelling te hebben gebracht, konden we er aan beginnen. Dit was andere koek dan de ondiepe Erkbeek. Hopelijk was het water niet te diep. De laatste 25m tegen het kanaal vielen best mee. Vol enthousiasme stapten Arne en Matthias mee de beek in. Direct werd al duidelijk dat hier "andere" vissoorten boven gingen komen. Uiteindelijk werden er maar liefst 10 soorten bovengehaald, gemeten, opgeschreven en netjes teruggezet. Blankvoorn (95) maakte de hoofdmoot uit. Zo ook vonden 1 snoek, 1 snoekbaarsje, 6 kopvoorns, 9 riviergrondels, 5 baarsjes, 1 alver en 1 pos, 5 zwartbekken en 4 marmergrondels de weg naar de meetbak. Een mooie afsluiter van de dag.

Zoals verwacht, werden in de woelkom van de Grote Fossé in Lommel-Kolonie redelijk wat soorten en aantallen vis gevangen. We moesten wel constateren dat "marmergrondel" en "zwartbekgrondel" hier ook van de partij waren. Met grote zekerheid kan gezegd worden dat die met het kanaalwater meegekomen zijn. De gemeten waterparameters bedroegen hier 556µS/cm voor de geleidbaarheid, 7,6 pH en 14,6°C.

Bij deze bedank ik nog Arne en Matthias voor hun enthousiasme en inzet en alle andere medewerkers van de LIKONA-Vissenwerkgroep.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

Spoorwegstr.
N76
Stationsstr.
Inkensven
Erkstr.
Bergwijk
Gerststr.
Havenstr.
Graanstr.
Wallbeek
Meetpunt 1
Lochtenweg
Schijf
De Schijf
Korte Schootstr.
Schootstr.
Hamont
Meetpunt 2
Budelpstr.
N71
Kloosterstr.
Emmeienhoek
Erkstr.
Sleutjes
Toomstr.
Kraaiesbeek
Meetpunt 3
Km-paal 172
Mulk
Mulkerbos
Heldaveld
Meetpunt 4
Vloedstr.

Resultaten Grote Fossé	
Alver	1
Baars	5
Blankvoorn	95
Kopvoorn	6
Marmergrondel	4
Pos	1
Riviergrondel	9
Snoek	1
Snoekbaars	1
Zwartbekgrondel	5

Meetpunt 3 - Toomstraat

Meetpunt 4 – Vloedstraat

Dinsdag 7 november 2017 – visvijver recreatiedomein De Bever.

Beleef de Bever.*(Persbericht – Hamont-Achel 20 oktober 2017)*

Domein De Bever, gelegen in de vallei van de Warmbeek, is één van de mooiste plekjes in Hamont-Achel. De natuur kon er echter jarenlang haar vrije gang gaan en er was geen grootschalig onderhoud. Het gevolg is nu dat de vijver dreigt dicht te slibben. De stad Hamont-Achel, het Regionaal Landschap Lage Kempen en het Agentschap voor Natuur en Bos slaan daarom de handen in mekaar om het domein weer in topconditie te krijgen. Met steun van Europa, Vlaanderen en de provincie Limburg wordt via het Europees LEADER-programma ook een educatieve invulling gegeven aan het domein.

Om dit project te verwezenlijken gaan er heel wat werken tussen najaar 2017 en december 2018 in dit gebied uitgevoerd worden. Eén ervan is het vijverherstel voor een Europese topsoort: de heikikker. Daarvoor wordt de vis afgevangen, de vijver leeggepompt, machinaal het slib en parelvederkruid geruimd, de eilandjes afgegraven en de oeverrand geherprofileerd.

De LIKONA-Vissenwerkgroep werd aangesproken om de vis voor het leegpompen al eens elektrisch af te vissen. Onder leiding van Joke Roebben, Regionaal Landschap Lage Kempen werden afspraken gemaakt en werd er een bestemming voor de vis gezocht. Hiervoor werd zelfs een afwijking op het uitzetten van vis in openbaar water bekomen, met dank aan Rudi Yseboodt. Jos, voorzitter van de LIKONA-Vissenwerkgroep, zou dit verder in goede banen leiden.

Om 9.30u kwamen heel wat kijklustigen en medewerkers opdagen. Luc Steegmans, Henri Leynen, Rigo Ceelen, Guido Janssen, Guido Valkeneers, Jos Eykens, Chris Onkelinx (voormiddag), Dirk Eerdekens en Jan Jeucken vertegenwoordigden de LIKONA-Vissenwerkgroep. Voor de Achelse vissers waren dat Nick, Bert en Oscar. De walvissers hadden ook een (s)pion ter plaatse. Arne Chritiaen, student groenmanagement PXL, kwam nog bijkomende terreinkennis opdoen. Joke Roebben was zoals afgesproken ook van de partij. Verder passeerden er tijdens de afvissing nog heel wat toeschouwers.

Op voorhand werden ons kaartjes over waterpeil en slibdiktes van de vijver ter beschikking gesteld. Bij het bestuderen ervan bleek dat wadend vissen in die toestand eigenlijk geen optie was. Vandaar dat Jan Jeucken voor een boot met aggregaat had gezorgd. Deze werd te water gelaten en Jos en Henri zouden het vissen vanaf de boot op zich nemen. Als snel werd heel duidelijk dat de gegevens op de kaartjes niet met de realiteit strookten. Als nu de aanduidingen van slibdikte en waterpeil omgedraaid zouden geweest zijn, benaderde dat eerder de huidige toestand. M.a.w. het

kaartje met waterpeil moest slibdikte zijn en de slibdikte het waterpeil. Hopelijk heeft de aannemer zijn offerte niet gebaseerd op deze onjuiste gegevens.

Jan deed alle moeite om de boot door de dikke modderlaag te loodsen, maar moest rond de middag, om geen schade aan de boot en motor op te lopen, deze manier van vissen stopzetten. Ondertussen wisten we al heel wat vis, vooral veel snoek, uit het water te halen. Terwijl de boot uit het water werd gelicht, werd de vis door de overige medewerkers gesorteerd en in verschillende bakken en emmers ondergebracht.

Wat had deze visbeurt opgeleverd? We mochten 32 snoeken tussen 17 en 64cm optekenen, veel vetjes en bittervoorntjes, een 10-tal kleine baarzen, 1 brasem, 1 karpertje, 2 dikke palingen (55 en 70cm), een 20-tal kleine Amerikaanse dwergmeervallen, kleine zonnebaarzen, een 250 kleine blankvoorns met daartussen enkele rietvoorntjes, enkele riviergrondels en zowaar 1 zeeltje. De vetjes en bittervoorntjes kregen tussen de middag hun vrijheid in de Grote Fossé te Lommel-Kolonie. Daar zaten ze vroeger wel maar werden ze bij de laatste bevissing van dit jaar niet meer opgemerkt. De snoeken werden voor transport in bakken door de Achelse visser tijdelijk opgeslagen. De Amerikaanse dwergmeervallen en zonnebaarsjes kregen een voorlopig onderkomen in twee grote emmers. De blank- en rietvoorntjes en enkele riviergrondels werden met de nodige zorg in de Warmbeek (blijkbaar Oude Beek) uitgezet.

Ondertussen was het middaguur al dik gepasseerd. We mochten buiten op het terras genieten van onze picknick waarbij een welgekomen drankje ons aangeboden werd door Joke Roebben van Regionaal Landschap Lage Kempen, waarvoor dank. Dat wisten we ten zeerste te appreciëren.

Na de middag werd de draagbare Brethschneider om wadend te vissen in stelling gebracht. Jos en Dirk, samen met de drie vrienden van de Achelse Vissers in de vijver, zouden de klus gaan klaren. En ze deden het verdomd goed. Er kwam nog heel wat vis naar de oever. Ondertussen werd de aangebrachte vis weer netjes gesorteerd en sommige soorten onmiddellijk uitgezet in de Warmbeek. We wisten nog een 4-tal palingen te verschalken, nog eens 15 snoeken tussen 24 en 55cm, 1 kolblei, 2 kleine brasems, niet te tellen aantallen kleine blank- en rietvoorn, vetjes en bittervoorntjes, enkele riviergrondeltjes en weer 1 zeeltje. De vangsten van

zonnebaars en Amerikaanse dwergmeerval bleven deze keer, op enkele exemplaren na, achterwege. De vissen werden nog allemaal "verwerkt" vooraleer er werk kon gemaakt worden van het opruimen van het materiaal.

De snoeken in alle formaten tussen 17 en 64cm werden, samen met de enkele brasems en baarzen, door de Achelse vissers weggebracht en uitgezet in de talrijke, mooie wateren van de Tomp. Een tweede lichting van vetjes en bittervoorntjes verhuisde naar de grachten van de Watering te Lommel-Kolonie. De zonnebaars werd door Dirk meegenomen voor het vogelopvangcentrum van Heusden-Zolder. De Amerikaanse dwergmeerval en enkele baarzen werden door Jos meegenomen en op een privévijver uitgezet. De talrijke voorntjes, de palingen en de riviergrondels werden netjes in de Warmbeek (Oude Beek) ondergebracht. Op die manier konden we omstreeks 16.30u de geslaagde activiteit afblazen.

Eind januari, begin februari 2018 wordt de vijver volledig leeggepompt. Dan zal het weer ploeteren geblazen zijn om de resterende vissen (naar verluidt zouden er nog dikke karpers rondzwemmen) te kunnen redden. Tevens moet ervoor gezorgd worden om zoveel mogelijk zwanenmosselen en/of schildersmosselen van een gewisse dood te redden door ze elders onder te brengen. Dat gaat nog een hele klus worden, maar wij kijken er nu al naar uit. Toch even waarschuwen dat er veel groene, geleiachtige "algenbolletjes" in het water zitten. Waar gaat het water naartoe gepompt worden zonder dat die in de Warmbeek en/of Oude Beek terecht gaan komen? Opletten is dus de boodschap. "Bijgevoegd vind je nog een kadertje met de gevangen vissoorten en een invulling, waar mogelijk, voor de aantallen.

Namens de LIKONA-Vissenwerkgroep aan iedereen bedankt voor de geleverde prestaties tijdens deze vermoeiende, lange dag en de toffe samenwerking.

Voor de LIKONA-Vissenwerkgroep,
Jos Eykens
Voorzitter/verslaggever.

1	Am. dwergmeerval	±30	8	Kolblei	1
2	Am. zonnebaars	±45	9	Paling	6
3	Baars	±15	10	Rietvoorn	weinig
4	Bittervoorn	veel	11	Riviergrondel	weinig
5	Blankvoorn	veel	12	Snoek	47
6	Brasem	3	13	Vetjes	veel
7	Karper	1	14	Zeelt	2

Foto's – Guido Jansen